ХАМАГ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 131 (6321)
ИЮЛИИН 6
ПЯТНИЦА
1951 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Партийна ба гүрэнэй жаяг заршамые шангаар сахиха

Кадрнууд хадаа коммунистическэ партиин ба советскэ гүрэнэй алтан фонд, партийна болон гүрэнэй хүтэлбэрилгын шиидхэхы хүсэн мүн. ВКП(б-)гэй XVIII съезд дээрэ хэhэн элидхэл дотороо нүхэр Сталин иигэжэ хэлэhэн байна:

«...Зүб политическэ хараа шугамые бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада кадрнууд хэрэгтэй. Партиин политическэ хараа шугамые ойлгодог, тэрээниие минии хараа шугам гэжэ абадаг, тэрээниие бодото дээрэнь гүйсэдхэхээр бэлэн байдаг, тэрээниие практика дээрэ бэелүүлжэ шадаха ба тэрэнэй түлөө харюусажа, тэрээниие хамгаалжа, тэрэнэй түлөө тэмсэжэ шадаха хүнүүд хэрэгтэй».

Манай социалистическэ Эхэ орон коммунистическэ байгуулалтын хэрэгтэ агууехэ амжалтануудые туйлан, хүсэн ургалдэр ба илагдашагүй болоо, ушарынь, советскэ байгуулалтын оршон байдалгын үндэhэ hууринь большевистскэ партиин политика мүн, ушарынь манай парти коммунизмын хэрэгтэ хизааргүй үнэн партийна, советскэ ба ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй олон тоото кадрнуудые ургуулан, хатуужуулаа.

Социализмhаа коммунизмда советскэ ороной дамжан ороолгын условидо кадрнууд тушаа эрилтэнүүд улам ехэ болоно. Кадрнуудай ургалта тухай саг үргэлжэ hанаа табиха, тэдэнииие ехэ эрилтэтэй байлгын үзэл бодолтойгоор, партийна ба гүрэнэй жаяг заршам шангаар сахилгын үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай шухала зорилго мүн.

Манай парти өөрынгөө нигта жагсаалаар, дура зоригой нэгэдэлээр, ябуулганuудайнгаа нэгэдэлээр, жаяг заршамайнгаа нэгэдэлээр хүсэтэй юм. Үргэн демократи хадаа доодо организацинуудынь дээдэ тээ байгшадтаа заабол мэдэгдэхэ ябадалтай зохилдоно. Жаяг заршамые шангаар сахилга, партийна ба советскэ дээдэ организацинуудай директивэнүүдые үгэ дуугүйгөөр дүүргэлгэ—коммунист бүхэнэй, партийна, советскэ ба ажахын хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй арюун нангин уялга мүн. Өөрынгөө ажал-ябуулгые hайжаруулха, даа hан хэрэгэй түлөө харюусалгаа дээшэлүүлхэ гэhэн эрмэлзэлые хүдэлмэрилэгшэ бүхэндэ—бага ехын илгаагүйгөөр —хүмүүжүүлхэ хэрэгтэй. Парти ба правительствын тогтоолые большевистскээр дүүргэхэ, энэ хэрэгтэ үүсхэл ба оролдолго гаргаха, партиин ба правительствын директивэнүүдые дүүргэлгэеэ нэрэ хүндын хэрэг ба өөрынгөө дээдэ үүргын хэрэг гэжэ хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй харадаг байха ябадал туйлаха хэрэгтэй. ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй шиидхэбэринүүд ба заабаринуудые бэелүүлэн, нютагуудтахи партийна организацинууд кадрнуудые хүмүүжүүлхэ ехэ хүдэлмэри ябуулна. Энэнэй үндэhөөр, партийно-политическа хүдэлмэриин дэбжэлгэ, ажахын ба культурна байгуулалтын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэ хангагдана. Гэхэ зуура, партийна зарим комитедүүдэй зүгhөө гаргагдадаг, горьтой дутуунуудые харангүй байгаа hаа, буруу болохо гээшэ.

Шалгалта дээрэhээ харахада, партиин Орловско обком болбол партийна ба гүрэнэй жаяг заршам шангаар сахиха хэрэгтэ кадрнуудые hулаар хүмүүжүүлhэн байна, партиин ба правительствын директивэнүүдые, тэрэшэлэн өөрынгөө шиидхэбэринүүдые гүйсэдхэхэ эмхидхэлэй шухала хүдэлмэри ябуулаагүй. Гэзгэдэhэн хэдэ хэдэн районуудта хүтэлбэрилхы кадрнуудые үгэжэ бэхижүүлхэ тухай партиин директивые обком ба облгүйсэдком дүүргээгүй, ажахын-политическэ шухала зорилгонуудые бэелүүлгэдэнь районно партийна ба советскэ органуудта зохихо туhаламжа үзүүлээгүй байгаа. Энээнhээ шалтагаалан хэдэ хэдэн районуудтань хүдөө ажахын хүдэлмэри муугаар ябуулагдажа, хүдөө ажахые хүгжөөлгөөр гээгдэжэ байна.

Советскэ хүнүүдтэ гүрэнэй интересүүдhээ, арадай интересүүдhээ дээшэ юуншье байхагүй. Партийна ба ажахын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд ороной урда табигдаhан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула, советскэ гүрэнэй интересүүдые нарин нангинаар сахиха, тэрэнэй хуулинуудые, парти ба правительствын тогтоолнуудые үгэ дуугүйгөөр дүүргэхэ ёhотой. Гэхэ зуура, энэ шухала эрилтэ тухайда мартаад, нютагай юрын-ведомственнэ интересүүдые баримталан, гүрэнэй жаяг заршам эбдэдэг ушарнууд манай зарим хүдэлмэрилэгшэдэй зүгhөө үзэгдэнэ. Зарим газарта, жэшээлбэл, түүхэй эдүүд ба материалнуудые эрижэ хэтэрхэй ехэ захилнуудые хэхэ, түсэбэй дүүргэлгэ тухай тоосоонууд дотороо худал нэмэлтэ хэхэ ябадал гаргагдана.

Дороhоо гараhан шүүмжэлэл тушаа анхаралгүйгөөр хандадаг ябадал, кадрнуудта эрилтэ багатайгаар хандалга, тэдэнэй алдуунууд ба дутуунуудые балартуулга хадаа хэрэгтэ ехэ хохидол ушаруулжа болохо байна. Алдуунуудыень балартуулха мэтээр манай кадрнуудай торимые хүндэхэгүй гэжэ hанадаг хүн хадаа кадрнуудыешье, кадрнуудай торимыешье доройгуулдаг байна. Шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл дэлгэрүүлгын оршон байдалда лэ большевистскэ кадрнууд ургадаг ба хатуужадаг байха юм.

Партийна организацинуудай шухала уялгань юуб гэбэл, партийна ба гүрэнэй жаяг заршам эбдэhэн багаханшье ушарые миин орхихогүй, партийна, советскэ ба ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй ябуулгадахи дутуунууд ба эндүүнүүдыень хүбөөр элирүүлhэн шүүмжэлэлые бүрин дэмжэхэ ба хүгжөөхэ шухала.

Жэшээлхэдэ, партиин Урда-Казахстанска обком алдуу гаргана гэбэл, тэрэнэй зарим хүдэлмэрилэгшэдынь партийна зарим хүдэлмэрилэгшэдэй ажал ба ябадалдахи дутуунуудые шүүмжэлэлгэ баридаг байха юм. Райкомуудай секретарьнуудай нэгэнэй хүдэлмэриин буруу методүүдые «Урда-Казахстанай Правда» гэжэ областной газетын шүүмжэлхэдэнь, обкомой секретарь нүхэр Ерлипесов газетын редакторые өөртөө дуудаад, нютагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые шүүмжэлхэгүй гэжэ hануулан зааhан байна. Шүүмжэлэлдэ буруугаар хандадаг ябадал ямар юумэндэ хүргэнэб гэбэл, Урда-Казахстанай районно, областной хүтэлбэрилхы зарим хүдэлмэрилэгшэд партийна ба гүрэнэй жаяг заршамые ехээр эбдэхэ ябадал гаргана.

Партиин ба правительствын директивэнүүдэй гүйсэдхэлые саг үргэлжэ, шадамараар шалгалга хадаа партийна ба гүрэнэй жаяг заршам шангаар сахилгын, даа hан хэрэгэйнгээ түлөө тон харюусалгатай байлгын үзэл бодолтойгоор, зүбөөр кадрнуудые хүмүүжүүлгын зайлашагүй шухала услови болоно. Шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые хүдэлмэрилэгшэдэй найдуулгаар ба мэдүүлгэнүүдээрнь бэшэ, харин тэдэнэй ажал-ябуулгын үрэ дүнгүүдээр үдэр бүри шалгабал, дутуу дундануудые хаhа саг соонь элирүүлхэ ба зайсуулха, илангаяа — хүдэлмэридэ ушаржа магадгүй таhалдалнуудые уридшалан зайсуулха, хэрэгэй эмхидэлые hайжаруулха арга партийна организацинуудта олгоно.

Предприятинуудай администрациин ажахын ябуулгые партийна ёhоор хинан шалгалга хадаа предприятинуудай, колхозуудай, совхозуудай ба МТС-үүдэй олонтоото кадрнуудые зүбөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ угаа ехэ үүргэ дүүргэнэ. Тиимэ хиналта хадаа гүрэнэй интересүүдые наринаар сахиха, ябадал хангаха, хэрэгтээ юрын-ведомственнэ ёhоор хандадаг ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ, гүрэнэй даалгабаринуудые дүүргэлгэ ба үлүүлэн дүүргэлгэдэ предприятиин бүхы хүсэнүүдые, резервнүүдые элсүүлэн гулидхаха зорилго табина.

Ажахын амжалтанууд, тэдэнэй бата бэхи ба удаан байлгань партийна эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэриин амжалтануудhаа бүримүhэн дулдыдадаг гэжэ нүхэр Сталин hургапа. Партийна организациинь хүдэлмэриин hайнаар табигдаhан, асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ ба шиидхэлгэдэ, зоной дунда политическа хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ бүхы коммунистнуудайнь эдэбхитэйгээр хабаададаг предприятинууд, колхозууд, МТС-үүд ба совхозууд түсэбүүдээ дүүргэдэг, үлүүлэн дүүргэдэг.

Кадрнуудые идейнэ талаарнь хүмүүжүүлхэ тухайда партийна организацинууд онсо анхарал табиха уялгатай. Марксистско-ленинскэ теориие шудалалга хадаа партиин политикые гүнзэгыгөөр ойлголгоор кадрнуудые зэбсэглэнэ, даа hан хэрэгэйнгээ түлөө харюусалгын мэдэрэлыень дээшэлүүлнэ. Хэрэгтээ гүрэнэй ёhоор хандаха, дутуунуудта эбсэшэгүй байха ябадал хүдэлмэрилэгшэдтэ хүмүүжүүлнэ. Большевистскэ парти болбол бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй — партийна ба партийнабэшэ хүдэлмэрилэгшэдэй — идейно-теоретическэ болбосоролоо эсэшэ сусашагүй дээшэлүүлхэ тон зохистой арга боломжонуудые хангаа. Зүгөөр, партийна зарим организацинууд хүтэлбэрилхы партийна, советскэ ба ажахын кадрнуудай политическэ hуралсалые дутамагаар эмхидхэдэг ба хинадаг.

Кадрнуудые шэлэн абаха ба хүмүүжүүлхэ хэрэгээ бүхы хэмжээгээр hайжаруулан, партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэриин хэмжээе таhалгарнагүй дээшэлүүлжэ, партийна организацинууд ажахын ба культурна байгуулалтын тон харюусалгатай зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ, манай агуухэ социалистическэ Эхэ ороной хүсэ шадалые улам бэхижүүлхэ ябадал хангаха байна.

(«Правдын» июлиин 4-нэй түрүү бэшэгhээ).

Тэжээл бэлэдхэлгын темп түргэдхэе

РЕСПУБЛИКЫН МТС-үүдэй ТРАКТОРНА ХҮДЭЛМЭРИИН ЯБАСА ТУХАЙ

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной июлиин 1-нэй мэдээн

МТС-үүд	Хэhэн бүхы хүдэлмэри (зээлэн хахалалгада оруулан тоолобол) процентээр	Условно трактор бүхэнөөр хэhэн хүдэлмэри (гектараар)
Чесанын	60,7	236,4
Курбын	60,1	236,8
Иволгын	57,7	218,9
Селендумын	57,1	232,3
Эгэтын	55,3	195,1
Түнхэнэй	54,4	223,8
Бичурын	53,8	196,0
Саянтын	52,9	220,5
Хонхолойн	52,5	216,4
Кабанскын	51,9	203,0
Сэлэнгын	51,7	227,3
Жиримскэ	51,7	210,0
Хэжэнгын	50,9	210,2
Бургалтайн	50,8	214,1
Ново-Брянска	51,0	182,0
Үдын	50,5	193,4
Хамнигадайн	50,3	182,6
Закаменай	50,3	151,1
Итанцын	50,1	185,7
Тарбагатайн	49,5	189,5
Бага-Куналейн	49,1	195,1
Гашейн	49,0	205,0
Окино-Ключевскэ	47,6	191,5
Сагаан-Усанай	47,6	190,4
Суулгын	47,1	197,5
Кыренскэ	46,9	189,4
Ехэ-Куналейн	45,8	192,4
Темлюйскэ	45,7	188,0
Кяхтын	45,2	171,7
Ехэ-Кударын	44,3	184,7
Үшөөтэйн	44,0	172,2
Баргажанай	43,1	162,4
Ториин	42,6	148,8
Куйтунска	40,9	156,7
Сухын	40,7	174,8
Хориин	37,1	161,4
Сосновско	19,6	94,8

Бэлэн болобо

Бичурын аймагай Логовскиин нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд үбhэ хуряалгын хүдэлмэридэ бэлэдхэжэ дүүргэбэ. Дүй дуршэл ехэтэй луговод Петр Коротовой хүтэлбэрилдэг тэжээл бэлэдхэлэй бригадын гэшүүд 10 гектар газарай боролжо бургааhа үндэhөөрнь отолжо хаяад, хоёр газарта уhа сөөрэм тоггоогоо, 260 гектар сабшалангай газарые модо шулуунhааань сэбэрлээ. Сабшалангай газар дээрэ 6500 тэргэ наг шэбхэ зөөжэ тараагаад, 20 гектар газарта үтэг хэбэ.

Тиихэдэ тарянанажалай бригадын гэшүүд ба малшад 400-гаад гектар газарай модо шулуу сэбэрлэhэн байна. Түмэршэ дархашуул Василий Андреевич Новокрещин ба Матвей Новокрещин гэгшэд сенокосилканууд ба морин тармуурнуудые заhабарилжа сум дүүргээ. Тиихэдэ жэжэ зэр зэмсэгүүд—аса, тармуур, хажуур гэхэ мэтэнүүд хүсэд тухеэрэгдээ. Мүнөө энэ колхозой гэшүүд набшаhата тэжээл бэлэдхэлгые, эртын силос даралгые муу бэшээр ябуулжа байна.

А.Шулунов.

Эдэбхитэ хүдэлмэри

КЯХТА. Усть-Киранай сомоной «Большевик» колхоз набшаhата тэжээл бэлэдхэлгэ үргэнөөр ябуулжа байна. Энэ хүдэлмэридэ малшад ба тэжээл бэлэдхэлэй бригадын гэшүүд хабаадуулагданхай. hүүлэй мэдээгээр энэ колхоз 1800 центнер набшаhата тэжээл бэлэдхээд, түсэбөө дүүргүүтэй байна.

Тэжээл бэлэдхэлэй бригадын гэшүүд илангаяа эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилнэ. Ганса энэ бригада 1200 центнер бэлэдхээ.

Б. Бадмажапов.





Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригада энэ хабар сабшалангай ба бэлшээриин газар hайжаруулгаар ехэ хүдэлмэри хэhэн байна.

Тус бригадын гэшүүд арбан жэлэй турша соо ашаглагдаагүй байhан уhалууриин канава hэльбэн заhабарилжа, энэ сетьhээ хабартаа ба зундаа ехэ талмай уhалаа. Тиихэдэ 50 гектар намаг газар хатааhан ба 450 гектар газарай модо шулуу сэбэрлэhэн байна. Сабшалангайнгаа газар харууhалжа байхын тула дүй дуршэл ехэтэй 10 хүниие томилоо. 800 гектар газар hайрамай уhаар, 500 гектар газар уhалууриин сетьhээ уhалагдаhан байна.

Энэ колхозой сабшалангай үбhэ погоон hайнаар ургаад, нэмжын халюуран харагдана. 600 гектар сабшалангаа тус бригадынхид хоёр дахин сабшаха юм. Тиимэhээ углөө мүнөөгүй үбhэ сабшажа захалхань.

Мүнөө энэ бригада үбhэ хуряалгада түгэс бэлэн болонхой. Бүхы машинанууд ба зэр зэмсэгүүдынь заhабарилагдаа, бригадын гэшүүд социалистическэ мурысөөндэ орожо, уялгануудые абаа.

Үбhэ хуряалгын хүдэлмэридэ энэ бригадынхид бултаараа ябаха юм.

3 сенокосилка, 3 морин тармуур ажаллаха байна. Сенокосилканууд бултадаа халаанай моридтой. Гадна энэ бригадада үргэн абасатай тракторна хоёр сенокосилка ба нэгэ тармуур ябуулагдаха юм.

Энэ жэл тус колхоз 18863 центнер бүдүүн тэжээл, 220 тонно силос дараха ба 200 тонно набшаhата тэжээл бэлэдхэхэ түсэбтэй. Энэ хүдэлмэриинь гурбанай нэгэ хубиие тэжээл бэлэдхэлэй бригада хэхэ байна. Бэшыень малажалай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд ба тарянанажалай бригадын гэшүүд бэлэдхэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сабшалан уhалжа байна (дээдэ зураг). Набшаhата тэжээл бэлэдхэлгэдэ хүдэлмэрилжэ ябаhан малажалай хүдэлмэрилэгшэдтэй колхозой партийна эхин организациин секретарь нүхэр Ж. Тогочиев хөөрэлдөө үнгэргэжэ (доодо зураг) байна.

М. Минеевэй фото.

Тэжээл бэлэдхэлдэ туhална

ВКП(б)-гэй обкомой V пленумэй тогтоолые дүүргэлтэ болгон, үдэжэ байгаа колхозно ашаг шэмэтэ адуу малда үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэнь туhалхын тулада городой предприятинууд, эмхи зургаанууд хүдэлмэрилэгшэдөө колхозуудта ба совхозуудта олоор эльгээнэ. Гансахан Бурмонкоопсоюзай правлени, тэрэнэй городтохи организацинууд Боргойн совхозой (Зэдэ) сабшалан дээрэ хүдэлмэрилхөөр hаяшаг 52 хүниие эльгээбэ.

Социалистическэ хүдөө ажахыда али болохо туhаламжа үзүүлхые городой ажалша хүн бүхэн хүсэнэ. Бурмонкоопсоюзай районууд хоорондын базын коллективэй гэшүүдэй суглаан дээрэ коммунист нүхэр Берлович иигэжэ мэдүүлбэ:

— Манай ороной арадай ажахын бүхы hалбаринууд түргэнөөр хүгжэжэ байна. Совхозууд болон колхозуудта адуу малай тоо толгой олоор ургаа. Тиимэhээ, тэрээндээ бардам хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэнь колхознигуудта туhалха гээшэ бидэнэрэй арюун ба хүндэтэй уялга мүн. Би 52 наhатайб. Зүгөөр, хэнhээшье хожомдонгүй үбhэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэлсэхэб, — гэбэ.

Бурмонкоопсоюзай худалдаа наймаанай управлениин товаровед, ВЛКСМ-эй гэшүүн нүхэр Женя Горбунова иигэжэ хөөрэнэ: улам бүри ургажа байhан социалистическэ малажалда элбэг хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ — хүн бүхэнэй уялга мүн. Тиимэhээ, колхозно залуушуултай хамта, үбhэ хуряалга дээрэ стахановскаар ажаллаха зуураа, тэдэнэрэй дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри шангадхажа, ленинско-сталинска комсомолойнгоо нэрэ хүндые улам үргэлсэхэб.

Мүнөө тус коллективhээ ошоhон эдэ хүнүүд үбhэ хуряалга ба силос даралга дээрэ эршэмтэйгээр ажаллажа эхилээ. Бурмонкоопсоюзай правлени хадаа хүдөө гарагшадые гутал ба бусад хубсаhаар хангахаhаа гадна, өөрынгөө автомашинаар абаашаба.

Д. Колмаков.

Үшөө хүлеэhээр зандаа

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Аймагай зарим колхозууд нуга газарта түүбэрилэн сабшажа захалаа. Жэшээнь, Фрунзын нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозууд үбhэ хуряалгые hаяхан түүбэрилэн эхилээ.

Аймагай колхозуудай сабшалан, илангаяа гол газарай үбhэ ногоон hайнаар ургаа. Сабшажа эхилмэ болоhоор хэды хоноо. Гэбэшье, олонхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд «бороогой hүүлээр ногоон hайнаар ургаха, тиихэдэнь үбhэ хуряалгаяа эхилхэбди» гэжэ үшөөл хүлеэhээр зандаа.

Үбhэ хуряалгын хүдэлмэриие эхилээд, түрүүшын үдэрhөө захалан түргэн темптэйгээр ябуулха бүрин түгэс бэлэдхэлтэй байхын орондо, зарим колхозууд энэ шухала кампаниие ямаршье бэлэдхэлгүйгөөр угтажа байна. Жэшээнь, Кировэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Лайдапов) сенокосилканууд болон морин тармуурнуудаа заhабарилhаншье hаа, тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэриин түсэбые правлениин заседани дээрээ баталаадүй, бригада, фермэ бүхэндэ даалгабаринуудые хүргөөдүй байна. Үбhэ хуряалгада ябаха колхозник бүхэн hуури hуурияа мүнөө мэдэхэ ёhотой аад, мэдэнэгүй. Мориной зэр зэмсэг оройдоо тухеэрэгдээгүй байhаар.

Малажал ехэтэй Ленинэй, Буденнын, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозууд мүн лэ муу бэлэдхэлтэй байна. Энэ жэл тус колхозуудай сабшалан дээрэ хүсэтэ машинанууд ябаха юм. Тиимэhээ эдээниие үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглахын тула сабшалангайнгаа модо шулуу, бургааhа боролжо сэбэрлэхэ ёhотой байгаа. Эдэ колхозууд энэ хүдэлмэри ябуулжа байhан аад, мүнөө орхижорхёо. Тиихэдэ машинно-сенокосно отрядуудай ябаха участогууд заажа үгтөөдүй.

Кировэй ба Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай сабшалан хоройлогдоодүй, адуу малда гэшхэгдэжэ байна. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой мал сабшалан дээгүүрээ бэлшэжэ ябадаг.

Эдэ бүхы дутагдалнудаа дары усадхажа, аймагай колхозууд үбhэ хуряалгын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулха уялгатай.

М. Булагаев.

Луговодой жэшээтэ ажал

Сэлэнгын аймагай Доодо-Убукунай сельсоведэй Кировэй нэрэмжэтэ колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригадын бригадир үбгэн Дамба Бадмаев колхозой ажалда айхабтар жүдхэмжэтэйгөөр хандадаг. Сабшалангай газар уhалха, шулуу, бургааhыень сэбэрлэхэ ба тариянай буртаг үбhэ түүхэ хүдэлмэриие жэлhээ жэлдэ эрхимээр хангадаг байна. Хабар намарай сагта тарианай ба үрhэ хүрэнгын харуулда ябадаг, үбэлдөө мориной зэр зэмсэгүүдые бүрин түгэсөөр тухеэрдэг юм. Колхозой правлениин даалгабариие хүлеэлтэгүй, эдэ бүхы ажалые өөрынгөө hанаагаар хэдэг байна.

Сабшалангай газарые модо шулуунhаа сэбэрлэхэдээ аргал, модо бургааhыень суглуулан обоолоод, тэрэнээ галдажа, үнэhөөрнь сабшалангаа үтэгжүүлдэг юм. 1370 га сабшалангай газар иигэжэ сэбэрлэгдээ. Энэ бригадада hургуулиин hурагшад мүнөө хүдэлмэрилэлсэнэ. «Миин hууха дурамгүй. Багашуулые шадажа хүдэлмэрилүүлхэдэ дуратай байдаг» гэжэ өөрөө хөөрэнэ.

Энэ эрхим луговод — бригадир үбгэнэй хүтэлбэреэр 81 центнер набша намhа мүнөө суглуулагдаад байна, үшөө ехэ суглуулагдаха юм.

Ч. Генинов.

Үбhэ хуряажа эхилээ

ХОРИ. (Телефоноор абтаба). Аймагай зарим колхозууд үбhэ сабшалгада гаража байна. Ленинэй нэрэмжэтэ томодхогдоhон колхоз июлиин 3-hаа гар хажууршадые гаргаа. Мүнөө 10 сенокосилкануудые табяа. Мүн Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой 30 хүнтэй тарянажалай бригада Ойбонто гэжэ участогта үбhэ сабшахаа ошоо. Энэ колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригада набшаhата тэжээл бэлэдхэhээр.

Тэрэшэлэн «Путь Сталина», Хориин сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ, «Гигант» ба Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд үбhэндэ гараба.

Б. Намжилон.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ВКП(б)-гэй обкомой V пленумэй шиидхэбэрииe большевистскээр дүүргэхэ

ВКП(б)-гэй Зэдын айкомой гурбадахи пленум hаяхан болобо. Пленум «Аймагай колхозууд ба совхоздо тэжээл бэлэдхэлгэдэ бэлэдхэхэ ба тэрэниие үнгэргэхэ тухай», «Хүдөөдэхи ниитэ-политическэ болон культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин байдал ба тэрэниие hайжаруулха хэмжээнүүд» гэhэн асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ.

Түрүүшын асуудалаар ВКП(б)-гэй айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Л. Хальбаев, хоёрдохи асуудалаар ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр В. Соломатина элидхэлнүүдые хээ.

Түрүүшын асуудалаар элидхэлшэ болбол колхозуудта тэжээлэй бата бэхи база байгуулха талаар аймагай партийна организацинуудай хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые элирүүлэн, тодорхой тобшолол хээд, ниитын малажалые хүгжөөхэ зорилгонуудые партийна организацинуудай урда табяа.

Зарим колхозууд сабшалангай ба бэлшээриин ургасые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэдэггүй, үтэг хэдэггүй, силос даралгые муугаар үнгэргэдэг байна. Мүн тэжээл бэлэдхэлэй асуудалнууд ёhо тэдыгээр шиидхэгдэдэг байха юм.

Колхозууд сабшалангай ургасые дээшэлүүлхые оролдоногүй. Жэшээлхэдэ, 1949 ондо аймагай колхозуудай сабшалан дээрэhээ дунда жэшээгээр гектар бүриин 4 центнер, 1950 ондо —3 центнер үбhэн абтаhан байна. Гадна, жэлhээ жэлдэ тэжээлэй культурануудые тарилгын түсэб дүүргэгдэдэггүй юм.

Нёдондо жэлдэ малай үбэлжэлгэ муугаар үнгэргэгдэжэ, колхозуудта горьтойхон гарза ушаруулаа. Теэд, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, парторганизациин секретарьнууд болон ВКП(б)-гэй айком, аймсоведэй гүйсэдком энэ ушарhаа тобшолол хээгүй байшоо. Тэжээлэй бата бэхи база байгуулха, малажалые саашадань хүгжөөхэ талаар биратай юумэ хэгдэнэгүй.

Сабшалангай ургасые дээшэлүүлхэ хабарай хэмжээ-ябуулгануудай түсэбые олонхи колхозууд дүүргээгүй. Июниин 20-ной байдалаар наг шэбхэ зөөхэ түсэб—40 процент, үтэг хэхэ түсэб—42 процент, сабшалангаа сэбэрлэхэ түсэб—48 процент дүүргэгдэээ. Тэжээл бэлэдхэхэ бригадануудые байгуулха хэрэгтэ аймагай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ёhо тэдыгээр хандаа. Тус бригаданууд зарим колхозуудта тарашаhан байха юм. Жэшээлхэдэ, «Коммунизм» колхоздо 33 хүнhөө бүридэhэн бригада эмхидхэгдэhэн аад, мүнөө оройдоол 3 хүн үлөө. Кировэй, Сталинай (Боргой), Кагановичын нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудта бригада бэшэ, харин 5—8 хүнтэй звенонууд хүдэлмэрилнэ. Мүнөө эдэ звенонуудынишье сабшалан дээрээ харагдадаггүй.

Мүнөө үбhэ хуряалгада зарим колхозууд орожо байна. Гэхэтэй хамта, аймагай олон колхозууд үбhэ сабшалгые эхилхээр бэлэн болоодүй. Аймаг дотор үбhэ хуряалгын машинануудые болон зэр зэмсэгүүдые заhабарилха түсэб дүүргэгдээгүй. Сенокосилкануудые заhабарилха түсэб—85 процент, морин тармуурнуудые —54 процент, тракторна сенокосилкануудые —33 процент дүүргэгдээ. Сталинай, Фрунзын нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудта үбhэ хуряалгын машинануудые заhабарилга схээр унжагайруулагдана.

Набшаhата тэжээл ба эртын силос даралга аймаг дотор хэлэшэгүй hула темптэйгээр ябуулагдана. Набшаhата тэжээл бэлэдхэхэ түсэбэй хахадыншье дүүргэгдээгүй, тиихэдэ силос даралгые гансал Фрунзын нэрэмжэтэ колхоз эхилhэн байха юм.

Үбhэ хуряалгада аймагай МТС-үүд, аймпотребсоюз муугаар бэлэдхэнэ. Тракторна ба самоходно сенокосилкануудай ябаха талмай мүнөө болотор шэлэн ологдоогүй, сэбэрлэгдээгүй байhаар. Магазинуудта бүлюу, алха, дүшэ гэхэ мэтэ хэрэгсэлнүүд үгы.

Агитационно-пропагандистска ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри тон hулаар ябуулагдана.

Олон парторганизациин агитколлективүүд hүүлэй сагта хүдэлмэрилхээ болишоhон байна. Жэшээлхэдэ, Кировэй, Сталинай (Гэгээтэ) нэрэмжэтэ колхозуудай парторганизациин агитколлективүүдэй олон агитаторнууд хабарай тарилгын үедэ нэгэшье хөөрэлдөө, элидхэл колхозникуудай дунда үнгэргөөгүй юм.

Тиихэдэ аймаг дотор тоологдодог 400 гаран агитаторнуудhаа оройдоол 117 агитаторнууд «Агитаторай блокнот» абадаг, 28 процентнь «Бурят-Монгольская правда», 17 процентнь «Бурят-Монголой үнэн» газетэнүүдые абадаг байна. Бэшэниинь газетэ абадаггүй.

Фрунзын, Сталинай (Гэгээтэ), Кагановичын нэрэмжэтэ колхозуудай агитаторнууд энэ жэлдэ 2—3 hара соо ямаршье газетэ абаагүй. Аймаг дотор хэблэл тон муугаар тараагдана. Кировэй, Чапаевай нэрэмжэтэ колхозуудай холын фермэнүүдэй малшад газетэ энэ жэлдэ абаагүй байнад.

Олон колхозуудай клубууд культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие ябуулнагүй. Чапаевай, Кировэй, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозуудай клубууд хододоо хаалтатай байдаг.

Эдэ дутагдалнуудые дары усадхаха гэhэн зорилго аймагай партийна организациин урда байна.

БИЧУРЫН АЙМАГТА

КОЛХОЗОЙ ХООР

«Зашита Мира» гэжэ томодхоглоhон колхоздо 25 залуушуулhаа бүридэhэн семейскэ хоор эмхидхэгдэбэ. Тус кружогойхид мүнөө советскэ композиторнуудай дуунуудые дуулалгаар, пляска, танца наадалгаар, уранhайханай уншалгаар бэлэдхэл хэжэ байна.

Үбhэ хуряалгын эхилхэлээр колхозуудай полевой стануудаар ябажа, тэндэ хүдэлмэрилжэ байгшадта концертнүүдые харуулха юм.

ХАРГЫ ЗАhАБАРИЛГЫЕ ЭМХИТЭЙГЭЭР ЯБУУЛНА

Бичурын аймагай зарим колхозууд харгы заhабарилгын hарада эдэбхитэйгээр хабаадалсана. «Ленинский Путь» колхозой правлени бүри май hарада 20 хүнhөө бүридэhэн харгы заhабарилгын бригада эмхидхэжэ, тэрээндээ 10 мори унаа үгэhэн байгаа. Мүнөө энэ бригада 1951 онойнгоо түсэб сүм дүүргээд, ерэхэ жэлэй тоосоондо харгы болон хүүргэнүүдые амжалтатайгаар заhабарилжа байна.

Тэрэшэлэн Партизанска сельсоведэй Кировэй нэрэмжэтэ колхоз харгы заhабарилгын хүдэлмэриие эмхитэйгээр ябуулна. Тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд харгы заhабарилгаар ниитэ колхозникуудай воскресникүүдые эмхидхэнэ. Июниин hүүлээр болоhон нэгэ воскресниктэ 95 колхозникууд хабаадалсажа, харгын заhабарилгада хэрэглэгдэхэ ехэхэн хэмжээнэй бургааhа, шулуу болон бусад материалнуудые бэлэдхэhэн байна.

РЕСПУБЛИКЫНГАА ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Бурят-Монголой АССР-эй 28-дахи жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдан мэргэн буудагшадай мүрысөөн Бичурада үнгэргэгдөө. Тэрээндэ аймцентрын хүдэлмэришэд ба албахаагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсаба.

Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таhагай агроном Елизавета Любимцева абажа болохо 150 очкоhоо 129-е абажа, тус мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлээ. 2-дохи hуурии ветеринарна лечебницын санитарка Екатерина Мостовщикова эзэлбэ.

ШЭНЭ ҮГЭРСЭ

«Защига Мира» колхозой огородно бригада парникуудтаа үгэрсэ элбэгээр ургуулаа. Шэнэ үгэрсэнь бригадануудай ниитын эдеэ хоолдо хэрэглэгдэнэ. Тиихэдэ 2 центнерhээ үлүү үгэрсэ рынок дээрэ аймцентрын ажалшадта худалдагдаа.

А. Шулунов.



Кузнец—уралан нарижуулагша В. Н. Коробов 22 жэлдэ баалташаар хүдэлмэрилнэ. Тэрэ хадаа Улан-Удын ПВЗ-дэ 1938 ондо ерэhэн юм. Нүхэр Коробов уралан нарижуулгын дурадхалнуудаар гурэндөө 200 мянган түхэриг алмалта үгөө. Мүнөө түмэрзамайхидай hайндэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ орохо зуураа, үдэрэйнгөө нормые 300 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Коробов паровозой детальнуудые дабтажа байна.

В. Муллерай фото.

Түрүүшын үдэрнүүдэй дүнгүүдhээ

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай коллектив адуу малай продуктнуудые буйлуулгын сезониие нёдондонойхидоо орходоо 20 үдэрөөр түрүүлэн эхилбэ. Тиин шахагдажа таргалуулагдаhан адуу малнууд тон олоороо асарагдажа байна. Комбинадай мяха-өөхэнэй корпусой хүдэлмэришэд сезоной түрүүшын үдэрhөө эхилжэ, бүхы тухеэрэлгэнүүдээ бүрин түгэс ашаглан ажаллажа эхилээ.

Тус комбинадай коллективэй гэшүүдэй түрүүшын гурбан үдэр соо хэhэн хүдэлмэриие хаража үзэхэдэ, комбинадай бүхы цехүүд энэ сезониие hайн бэлэдхэлтэйгээр угтаа гэжэ гэршэлнэ. Жэшээнь, энэ оной июниин 22-то нүхэр Дегтярёв мастертай халаанайхид нормоhоо гадуур 104 толгой эбэртэ мал үүсэлhэн байна. Тиихэдэ, арhа үбшэгшэд нүхэд Юсупова, Дамдинова, Шатина, Дробышевская гэгшэд халаанайнгаа даалгабариие түрүүшын үдэрhөө эхилжэ үлүүлэн дүүргэнэ.

Мүн өөхэнэй цехын коллектив хүдэлмэреэ эмхи гуримтайгаар эхилээ. Тэдэнэр гурбан үдэр соо хүдэлмэрилөөд байхадаа, үдэрэйнгөө нормонуудые үлүүлэн дүүргэхэhээ гадна, имагтал эрхим шанартай продукци бүтээн гаргаhан байна.

Тус цехын хүдэлмэришэн нүхэр Дудукова үдэрэйнгөө нормые 140 гаран процент дүүргэнэ. Альбуминна башниин аппаратчик нүхэр Шуньков халаан соогоо хоёр нормо дүүргэдэг болоо.

Мүнөө комбинадай цехүүдтэ социалистическэ мүрысөөнэй долгин улам хүсэтэйгөөр дэлгэржэ байна. Социалистическэ мүрысөөндэ орогшод ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлахаhаа гадна, гансал эрхим шанартай продукци бүтээн гаргаха уялгануудые абана. Энэ уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэгшэдэй тоо үдэр ерэхэ бүри олошорно.

Адуу мал тушаажа абадаг нүхэр Р. Алексеевэй бригадын гэшүүд үдэрэйнгөө нормые 130 процент дүүргэнэ. Тиигээд, тушаажа абаhан малнуудаа мал үүсэлэлгын цехтэ саг соонь тушаажа, энэ цехын хүдэлмэридэ зааханшье hаад хэнэгүй.

Гэбэшье, ехэхэн дутуунуудтайгаар сезониие угтаhан цехүүд эндэ бии. Холодильна цехынхид мяха хадагалха хүйтэн байрануудаа заhабарилха хүдэлмэреэ дүүргээдүй байhаар. Тиихэдэ, комбинадай цехүүдые хүйтэн уhаар хангадаг цех (начальнигынь нүхэр Бородин), комбинадай кадрнуудай таhаг шэнэ сезониие бүрин түгэс бэлэдхэл хэжэ шадангүйгөөр угтаба.

А. Шестаков.

Шэнэ гэрнүүдые барина

Хэжэнгын аймагай Доодо-Худанай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ томодхогдоhон колхоз (түрүүлэгшэнь БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Б. Гомбоев) тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо талаар ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байна. 3—4 таhалгануудтай 6 шэнэ гэр баригдаа. Энэ жэлдэ үшөө 20 гэр шэнээр баригдаха юм.

Эдэ гэрнүүдтэ хэрэглэгдэхэ барилгын модон бэлэдхэгдэнхэй. 8 хүнhөө бүридэhэн тусхай бригада барилга дээрэ хүдэлмэрилнэ. Тэрэшэлэн зоотехническэ барилганууд хэгдэжэ байна.

А. Михайлов.

БМАССР-эй Совминда

Загаhашадые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр таhалгаряагүй хангаха

Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол республикын загаhанай ажалтай предприятинуудай болон колхозуудай загаhашадые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр Бурмонкоопсоюзай хэрээргээр хангажа байhан тухай асуудал өөрынгөө заседани дээрэ hаяхан хаража үзэбэ. Тиигээд, плангаяа холын бригадануудта ябадаг загаhашадай дунда худалдаа наймаан хангалтагүйгөөр эрхилэгдэнэ гэжэ онсолон тэмдэглэhэн байна.

Загаhашадта зорюулагдажа табигдаhан эдеэ хоолой зүйлнүүдые ба промышленна эд товарнуудые загаhанай заводуудай болон комбинадуудай саг болзор соонь абаашадаггүй дээрэhээ ондоо тээшээ гаргашалагдадаг баримтанууд бии. Загаhашадай дунда хилээмэ ба түрүүшын хэрэглэлэй эд товарнуудые худалдаха хэрэг олонхи газарнуудта таhалдадаг ушарнууд үзэгдэнэ.

Баргажанай аймагай Кировэй, Прибайкальска аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай загаhашад хилээмэ ба бусад продуктнуудые худалдан абахын түлөө 60—80 километртэ байдаг сельпогой магазинда ошохо баатай боложо, үнэтэ сагаа гээдэг байха юм.

Бурмонкоопсоюз, тэрэнэй нютагуудтахи организацинууд загаhашадта ехэхэн хэрэгтэй ута түриитэй сабхи, арhан гутал, брезентовэ плащ, арhан ба брезентовэ бээлэй болон бусад шухала зүйлнүүдые hүүлэй үедэ худалдахаяа болишоhон байна гэжэ Министрнүүдэй Совет онсолон тэмдэглэбэ.

Нүүдэл худалдаа наймаан хаанашье эмхидхэгдэнэгүй.

Ушар иимэhээ, республикын Министрнүүдэй Совет болбол Бурмонкоопсоюз (нүхэр Доржиниие), Байкалгосрыбтрест (нүхэр Степанчёвые), Байкалрыбакколхозсоюз (нүхэр Вопияшиниие), Баргажанай, Хойто-Байгалай, Байкало-Кударын, Прибайкальска, Кабанскын, Яруунын, Сэлэнгын аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрые эдэ дутуу дундануудые ойрын үдэрнүүдтэ усадхахые уялгалба.

Ашаа зөөлгын темпые бүри түргэдхэхэ

Түмэр замые улам саашань хүгжөөхэ, тэрэнэй хүдэлмэриин бүхы процессые механизацилха хэрэгтэ большевистскэ парти, советскэ правительство болон нүхэр И. В. Сталин онсо анхаралаа хандуулдаг. Түмэрзамшадай ажал жэл ерэхэ бүри механизацилагдажа, тэдэнэй ажал хүнгэн болоно, тиигэжэ түмэрзамшадай ажабайдал улам hайжарна.

Мэргэжэл ехэтэй кадрова хүдэлмэришэд, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд удаан саг соо hайнаар хүдэлмэрилhэнэй түлөө жэл бүри нэмэлтэ түлбэри абахаhаа гадна, аваригүйгөөр хүдэлмэрилөө hаа, жэл бүри мүнгэн шанда хүртэдэг юм. Удаан саг соо имагта hайнаар хүдэлмэрилhэн түмэрзамша бүхэн ССР Союзай орденууд ба медальнуудаар шагнагдана.

Манай большевистскэ парти, агууехэ вождь ба багша нүхэр Сталин түмэр замай бүхы хүдэлмэрилэгшэдые хүмүүжүүлэн, шэн зоригто ажалла зоригжуулна. Тиимэhээ, хэдэн мянган, миллион түмэрзамшад габьяата ажалаараа шалгарhанай түлөө Советскэ Союзай орденууд ба медальнуудаар шагнагдаа.

ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй Указаар Улан-Удын дүрбэдэхи отделениин ехэ бүлэг хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй орденууд ба медальнуудаар hаяшаг шагнагдаhан байна. Тэдэнэй дунда түмэр замай предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, поезднуудые холбогшод, суута машинистнууд, стрелочникүүд, инженернүүд болон зам сахигшад бии. Тэдэнэр барандаа хүндэтэй ба алдар солотой хүнүүд юм. Эдэнэр советскэ түмэрзамшадай алдарта гварди, Бурят-Монголой хүдэлмэришэн ангиин түрүү отряд мүн.

Гансахан Улан-Удын узелай 62 хүн Ленинэй орденоор шагнагдаа. Тэдэнэй дунда: Забайкальеын полевой станцинуудай нэгэндэ рядовой телеграфистаар хүдэлмэрилжэ эхилhэн аад, отделениин эксплуатациин начальник хүрэтэрөө дэбжүүлэгдэhэн нүхэр Василий Александрович Карелин, Сибириин түмэр замай агууехэ барилгада хабаадахын түлөө 1898 ондо Украинаhаа ябагаар ерэhэн Зүүн-Сибириин хуушанай түмэрзамша машинист Степан Титович Кондратович, электромеханик — коммунист Василий Степанович Васюков, замай эрхим бригадир Миней Костылёв, главна кондуктор Александр Капустин ба бусад бии. Тэдэнэр транспорт дээрэ 45—50 жэл таhалгаряагүй хүдэлмэрилhэн хүндэтэ хүнүүд юм.

Тиихэдэ 56 хүн Ажалай Улаан Тугай орденоор, 153 хүн «Ажалай габьяагай түлөө», 201 хүн «Ажалдаа шалгарhанай түлөө» медальнуудаар шагнагдаhан байна. Бүхы дээрээ Улан-Удын дүрбэдэхи отделениин үйлэдбэриин 1100 гаран эгээ эрхим түрүү хүнүүд үндэр хайра шанда хүртэhэн байна. Тэдэнэй дунда: эрхим машинистнууд—табанзуутан нүхэд Н. П. Лавринович, С. Г. Панченко, А. И. Карнаков, С. В. Мазаник, депогой дежурна Н. Е. Пестряков, депогой угаалгын цехын бригадир К. А. Попов, бригадир-инструментальщик А. М. Воронков, стрелочникүүд нүхэд Н. А. Кудашева, Ш. Ф. Сагудинова, составитель В. И. Савченко, замай харуулша И. Г. Дымов болон бусад олон түрүүшүүл бии.

Парти ба правительствын энэ анхарал оролдолгын харюуда Улан-Удын узелай түмэрзамшад агууехэ Эхэ ороноо улам алдаршуулхын тула стахановска ажалаа эршэдхэжэ эхилээ. Түмэрзамшадай заншалта, сталинска hайндэрые ажал хүдэлмэри дээрээ шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлан угтахын тула тэдэнэр социалистическэ мүрысөөнэй долгиие үдэр бүри түргэдхэжэ байна.

ССР Союзай Верховно Соведэй Президиумэй энэ Указ узелай ажалшадай дунда политическэ ба үйлэдбэриин дэбжэлтые шэнээр хүгжөөбэ.

Түмэр замай узелай партийна организаци ажалшадай энэ дэбжэлтые зүбөөр ударидан, тэрээниие предприятинуудай ажалябуулгые hайжаруулгада зорюулжа, арадай ажахын ашаануудые түргэнөөр ябуулха хэрэгтэ ашаглана.

Манай коммунистнууд өөhэдынгөө жэшээтэ ажалаар бусадые шэн габьяата ажалда зоригжуулна. Тэдэнэр ажалай үндэр бүтээсэ туйладаг стахановецууд болоод, өөhэдынгөө түрүү үүргые амжалтатайгаар бэелүүлнэ.

Узелай хүндэ ашаанай локомотивуудые жолоодогшод-новаторнууд техническэ нормоор харалагдаhанда орходоо нилээд ехэ хэмжээнэй ашаануудые шэрэжэ, хүсэтэ техникые эсэстэнь хүрэтэр ашагладаг болоо.

Ленинэй орденоор шагнагдаhан коммунист-машинист Иван Васильевич Мягких түсэбhөө гадуур зуун тонно ашаа шэрэхэ уялга абаа. Тиигээд, тэрээнээ хэрэг дээрэнь түрүүшынгээ үдэрhөө эхилэн дүүргэнэ. Тэрэ хадаа июнь hарын hүүлэй хэдыхэн үдэр соо нормоhоо гадуур 3 мянган тонно ашаа шэрээ.

Мүн хүндэ поезднуудые жолоододог машинистнууд-коммунистнууд нүхэд Рассоха, Бобенко, Панченко, Смоленков, Юрченко болон бусад ажалай үндэр бүтээсэ туйладаг стахановецууд болонхой. Тэдэнэр табанзуутанай хүндэтэ нэрээргэдэ хүртэхын түлөө мүнөө өөhэд хоорондоо мүрысэжэ эхилээ.

Коммунистнуудай эхилhэн патриотическа хүдэлөөе партийнабэшэ большевигүүд халуунаар дэмжэнэ. Энээнэй эсэстэ үнгэрэгшэ июнь hара соо нормоhоо гадуур аяар 475 мянган тонно ашаа шэрэhэн байнабди. Тиигэжэ, нэгэдэхи квартал соо түсэбhөө гадуур шэрэhэн ашаанайнгаа хэмжээе нэгэ hара соо хоёр дахин үлүүлжэ шадаабди.

Поезднуудые холбогшод коммунистнууд нүхэд Савченко, Шитин, Бородачев, станциин дежурна нүхэр Евсюков, стрелочник нүхэр Косолапов гэгшэд hайндэрэй урда тээхи социалистическэ мүрысөөн дундуур өөhэдынгөө хүдэлмэриие эрид шууд hайжаруулаа. Тэдэнэр ашаануудые хэрэглэгшэдтэнь саг соонь хүргэнэ.

Манай узелай коммунистнуудай ба партийнабэшэ большевигүүдэй шэн зоригтойгоор ажаллаhанай ашаар, ашаа шэрэхэ гүрэнэй июнь hарын түсэб 13 үдэр соо дүүргэгдэжэ, түсэбhөө гадуур арба гаран мянган тонно ашаан шэрэгдэhэн байна.

Станциин ба вагонно участогай партийна организацинууд единэ халаануудта партийна группануудые бүхэжүүлжэ, тэндэхи коммунистнуудай хүтэлбэрилхы үүргые дээшэлүүлхэ тушаа эмхидхэлэй бага бэшэ хүдэлмэри хэhэн ба хэжэшье байна. Тиимэhээ коммунистнуудай эмхидхэхы үүргэнь дээшэлжэ, станциин единэ халаануудай үйлэдбэриин ажал-ябуулга нилээд hайжарhан байха юм.

Нүхэр Кулиш гэгшэ группоргтой партийна группа социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ ба хүдэлмэришэдэй дунда политикохүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха талаар единэ халаануудай партгруппануудай дунда түрүү hуури эзэлжэ ябана.

Тиигэбэшье, түмэр замай узелай ажалые улам саашань хүгжөөхэ талаар бии байгаа ехэ резервнүүдээ болон арга боломжонуудаа дүүрэн ашаглаагүй аад, дээрэ хэлэгдэhэн зарим тэды амжалтануудаараа hанаагаа амараа hаа тон ехэ алдуу болохо байна. Манай хүдэлмэриин ба ажалай жаяг заршамай главна показатель болохо поезднуудые ябуулгын график үшөөл хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ. Тиихэдэ, поезднуудай байлга үшөөл ехэ зандаа.

Паровозно паркнуудаа гүйсэдөөр ашагланагүйбди. Тэдэнэрэй контрольно постнуудта hаатаха сагынь үшөөл ехэ хэбээрээ. Энээндэ диспетчерскэ пунктын коллективүүдэй хүдэлмэрилэгшэд өөhэдынгөө үүргэ ба уялга дүүргэжэ шаданагүй. Мүн машинистнууд-табанзуутанай ба бусад новаторнуудай шэнэ, прогрессивнэ үүсхэлнүүдые саг соонь дэмжэн абажа, бүгэдын шадабари болгохо талаар үшөөл бага хүдэлмэри хэгдэнэ.

Узелай партийна комитет ба партийна эхин организацинууд олониитын ажалай энэ дэбжэлтые толгойлон, социалистическэ мүрысөөе ёhотойгоор ударидажа, мүрысэгшэдэй үндэр бүтээсэ туйлаха бүхы условинуудые байгуулхэ уялгатай. Ажалай түрүү методые, стахановецуудай баян дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо шухала.

Ашаа шэрэлгын гүрэнэй түсэбые тоогой ба шанарай талаар дүүргэлгэдэ эдэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудай ехэхэн түлхисэ үгэхэнь мэдээжэ. Мүнөө үргэнөөр дэлгэржэ байhан социалистическэ мүрысөөнэй амжалтануудынь түмэр замшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэриие зүбөөр ба үргэнөөр табиhанhаа дулдыдаха байна.

Тиимэhээ, станцинуудай ба депонуудай партийна организацинуудай коммунистнууд, агитаторнууд хүдэлмэришэдэй дунда агитационно-ойлгуудамжын ба политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэринүүдые саг үргэлжэ ябуулха үүргэтэй болоно. Элидхэл, лекциhээ гадна, «дайшалхы хуудаhануудые», ханын газетэнүүдые түргэ түргэнөөр гаргажа, түмэр замша бүхэнэй мүнөөдэрэй зорилгые ойлгуулха ёhотойбди.

Гадна, коммунизмын агууехэ барилгануудта шухала хэрэгтэй ашаануудые саг болзор соонь абаашаха ябадалай хэды шэнээн ехэ удхашанартай байhаниие түмэрзамшадта ойлгуулха гээшэ коммунист, комсомолец ба агитатор бүхэнэй үдэр бүриин эгээн шухала, эгээн нангин, эгээн хүндэтэй уялга мүн.

Түмэрзамшадай Бүхэсоюзна hайндэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөө үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлэн, ашаа шэрэхэ гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ, энэ заншалта hайндэрөө угтая! Энэ хадаа парти, правительствын болон нүхэр Сталинай үдэр бүриин халуун анхаралда бодото харюу болохо байна.

В. Воронов, Улан-Удын түмэр замай узелай парткомой секретарь.



☆

Днепропетровско автомобильна завод дайнай хойто тээхи табанжэл соо баригдаа юм. Заводой коллектив коммунизмын асари ехэ барилгануудай захилнуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ. Мүнөө тус коллектив самосвалнуудые Каховско ГЭС-эй барилгада эльгээхээр бэлэдхэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: самосвалнуудые холболгын главна конвейер харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

☆ ☆

СОВЕТСКЭ НАУКА—КОММУНИЗМЫН АГУУЕХЭ БАРИЛГАНУУДТА

2. УҺАЛУУРИИН ТҮРҮҮ МЕТОДҮҮД

Туйлай ехэ хуурай газарые шэдэхэн хубилгаха уһалууриин ба уһажуулгын шэнэ системэнүүдэй барилга коммунизмын агуу ехэ барилгануудай тоодо оролсоно.

Иимэ томо барилганууд имагтал социализмын орон дотор бэелүүлэгдэхэ аргатай юм, юуб гэхэдэ, манайда ажахын бүхы хэрэг ябуулганууд арадай интересүүдтэ зорюулагдадаг, наука ба техникэ бүхы обществын интересүүдтэ алба хэдэг байна.

Капиталистическэ оронуудта газар, уһа ба үйлэдбэриин зэр зэмсэгүүдэй үмсын зөөри байхадань, газарые уһалалга хадаа арад зониие мүлжэхэ арга, хүрьһэнэй үрэжэлые шунахайгаар үрихэ ябадал боложо, олониитэ ажалшадые үгырүүлэн хооһоруулгада ба уһалагдаһан газарые гутаалгада хүргэдэг юм.

Үрэжэлтэй хүрьһэнүүдые газартаряаланда ашаггүй болгоһоной бодото шалтагаануудые, капиталистическэ системээр өөрөөрнь түрүүлэгдэдэг тэдэ шалтагаачуудые далдалан нюухын тулада реакционно буржуазна «эрдэмтэд» болбол уһалагдадаг газарай зайлашагүй хужартаха ба уһа намаг болохо тухай антинаучна «теори» номнон дэлгэрүүлдэг байна.

Уһалагдадаг газарай хужартаха ба уһатан намагжаха ябадалтай тэмсэхын тулада капиталистическэ үйлэдбэрилэгшэд имагтал хатаалгын хэмжээ-ябуулгануудые (дренаж) бэелүүлдэг, тиихэ зуураа уһалагдадаг газарта туйлай ехэ уһа үгэжэ үргэлжэлһөөр байдаг юм. Энэ хадаа уһалууриин уһа үгэхэдэшье, мүн уһалагдадаг газарые хатааха ёһоор энэ элбэг ехэ уһыень гарган хорооходошье олзо олохо арга тэдэндэ үгэнэ. Түсэбэй ёһоор уһа ашаглаха ябадалай ба зүб агротехникын үгы байхада эдэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэ хадаа имагтал хужартаха ба уһатан намагжаха ябадалые ехэдхэдэг байна.

Жэшээлхэдэ, США-да иимэ бүдүүлиг арга уһалууриин 3,5 мянган системэнүүдтэ хэрэглэгдэдэг. Хужартаһан ба уһатажа намагжаһан газар США-да 1920 ондо 33,8 процент, 1930 ондо — 45,1 процент, 1940 ондо уһалхаар хараалагдаһан бүхы газарай—49,8 процент гэхэ гү, али лаб уһалагдаһан газарай—77,5 процент болоһон байна. 1940 онһоо хойшо США-гэй уһалагдадаг газарай байдалынь үшөө бүри ехээр муудаа.

Уһалууриин зорилгонууд манай орон дотор ондоогоср шиидхэгдэнэ. Газарай хужартаха ба уһатан намагжаха ябадалые эсэслэн усадхаха аргануud Советскэ Союз дотор олдоо. Энээнэй тон шухала условинь хадаа мүнөө бэелүүлэгдэжэ байгаа уһалууриин шэнэ системэ болоно.

Түсэбэй ёһоор уһа ашаглаха ба уһалууриин системэнүүдэй ашаг түрын коэфициентые 75—80 процент хүрэтэр дээшэлүүлхэ методүүдые гидротехникын ба мелиорациин Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институт зохёогоо. Эдэ методүүд мүнөө уһалагдажа байгаа районуудай колхозуудта ба совхозуудта амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна.

Эрдэмтэд социалистическэ газартаряалангай практигуудтай хамта уһалууриин шэнэ методүүдые зохёогоо, тэдэнь хужартаха ба уһатан намагжаха ябадал бии болгодог шалтагаануудые бүримүһэн усадхаха, мүн урдань хужартан хатаһан ба уһатан намагжаһан газарые ашаглаха арга үгэнэ.

Манай эрдэмтэд ба инженернүүд баһа уһажуулгын методүүдые зохёогоо, тэдэнь үерэй уһые газартаряаланда ехэ хэмжээгээр ашагтайгаар хэрэглэхэ арга үгэнэ.

Уһанай үерлэдэг багахан саг соо Волга, Дон, Днепр мэтын иимэ ехэ гол мүрэнүүд туйлай ехэ уһа асардаг юм гэжэ мэдээжэ бшуу. Гидроэлектростанцинуудые барихада түхеэрэгдэхэ плотинанууд үерэй зарим уһые тогтоогдомол уһанда барижа, бусад хубиинь гол мүрэндэ гэдэргэнь оруулха юм. Иигэжэ баригдан суглуулагдаһан уһаниинь гидроэнергиие бии болголгодо ба тэрэнэй зарим хубинь мүн уһажуулгын хэрэгсэлнүүдтэшье ашаглагдажа болохо байна. Энэ зорилгоор үерэй үлүү ехэ уһаниинь гол мүрэнһөө нилээд холо газарта абаашагдажа, каналнуудай туһаламжаар олон хонхор газарнуудта ба естественнээр тогтомол уһануудта хубаагдаад, тэндэһээ зохихо сагтаа хэрэгтэй хэмжээгээр уһалууриин ба уһаар хангалгын зорилгонуудта ашаглагдаха юм. Жэшээлхэдэ, Днепрэй үерэй уһаниинь Молочная гэжэ горхондо тогтоогдохо уһые нэмээн хүсэлдүүлхэ ба уһанай айхабтар ехэ запас байгуулха ябадалда ашаглагдаха байна.

Уһалууриин шэнэ системэдэ дамжан орохо ба шэнээр уһалагдаһан олон миллион гектар газарые ашаглаха бологдоод байһан ябадалтай дашарамдан, уһалалгын үндэр бүтээсэтэ аргануудые хэрэглэхэ тухай асуудал онсо хурсаар табигдаһан байна.

Капиталистическэ оронуудта хэрэглэгдэжэ байгаа уһалалгын аргануud уһые гансашье муугаар ашагладаг байһаараа бэшэ, мүн ажалай угаа бага бүтээсэтэй байһаараа илгарна. Тэндэ уһалалга дээрэ хүдэлмэриин үнэгүй хүсэнэй хүдэлжэ байхадань, гар ажал диилэнхылэн байдаг. Нэгэ хүдэлмэришэн үдэр соо оройдоол 0,2—0,4 гектар газар уһалжа шадаха юм.

Манай орон дотор нэгэ хүдэлмэришэнэй ажалай бүтээсые халаан соо 3—5 гектар хүрэтэр дээшэлүүлхэ ябадал хангаха уһалалгын тиимэ аргануud наука ба практикаар зохёогдоод, үргэнөөр хэрэглэгдэнхэй. Мүнөө үедэ уһалалгын шэнэ — өөрөө урдадаг ба оньһон методүүд зохёогдожо ба шалгагдажа байна, тэдэнь нэгэ уһалагшын ажалай бүтээсые халаан соо 10—15 гектараар дээшэлүүлхэ юм. Эдэ аргануудые хэрэглэхэ ябадал болбол тон олон тооной хүдэлмэришэдые ажалһаа сүлөөлхэ, уһалагдаха газарай талмайе нилээд үргэдхэхэ ба хүдөө ажахын культурануудай тарилгые һайжаруулха арга үгэхэ байна.

Хэдэн арбаад миллион гектар хэмжээтэй айхабтар ехэ нэлэнхы газарые уһалха ба уһажуулха ябадал хадаа олон томо болон жэжэхэн каналнуудые айхабтар ута ба орёогоор бариха гэһэн эрилтэ табина. Гэбэшье, газараараа хэгдэһэн каналнууд гээшэ уһанай хахадһаа ехые гээдэг байна.

Каналнуудта ороһон иимэ ехэ уһанай ашаггүйгөөр газарта шэнгэхэ ба газарай уһатан намагжаха ба хужартаха нүхэсэл болохо ябадалтай эбсэжэ болохо гү? Болохогүйн хэлсээнгүй.

Советскэ наука болбол уһанай иимэ хоролтонуудтай тэмсэхэ хүсэтэ аргануудые зохёогоо, тэдэнь ехэ хэмжээгээр каналнуудай хүрьһэндэ бетонно ба асфальтна гадар хэхэ ябадалые хэрэглэдэггүй юм. Уһанай урдадаг хүрьһэндэ шүүрдэн шэнгээхэгүй зүйлнүүдые хэбэл, һайн байна. Жэшээнь, эльһэн хүрьһэтэй газарта хэгдэжэ байгаа каналнуудта зорюулагдажа, хүрьһэ нигтаруулха шэнэ арга зохёогдонхой. Энэ аргые хэрэглээд байхада, естественнэ тунаадһануудай гү, али хүрьһэ уруу шэнгэдэг уһантай хамта искусственнаар асаргадаг тунаадһануудай шабар хубихануud хүрьһэнэй забһарые бүглэн хаадаг юм. Жэшээлхэдэ, Главна Туркменскэ каналай урасхалые Аму-Дарьягай уһанай жэжэхэн тунаадһануудаар утаашань нилээд холо газарта нигтаруулжа болохо байна.

Зүгөөр, эльһэгүй хүрьһэн гээшэ механическа нүлөөн доро искусственнаар нигтаран хатуужажа, уһа шүүрдэн шэнгээхэгүй аргатай болодог байха юм.

Тусгаар шүүрдэн шэнгээдэг хүрьһэтэй газарта хэгдэһэн каналнуудай участогуудта хүрьһэнэй гадар үсын доодо тээнь уһанай шэнгэхэ ябадалые болюулха шабар экранууд байгуулагдаха байна.

Эдэ бүгэдэ хадаа каналһаа уһанай гаража, шүүгдэн хородог ябадалые тон хүнгэн ба үргэнөөр хэрэглэгдэхэ аргануудаар 5—10 дахин доошолуулха ябадалда туһална.

Мүн каналнуудта ошожо ородог ехэ гол мүрэнэй тунаадһануудтай тэмсэхэ зорилгошье туйлай бэрхэтэй байна. Хэрбээ тунаадһануудтай тэмсээгүй юм һаа, жэшээнь, Главна Туркменскэ каналда нэгэ жэл соо 12 миллион кубическа метр тунаадһан сугларха зэргэтэй юм. Энэнь каналай нормальна хүдэлмэриие эбдэжэ болохо бшуу. Гидротехникын ба мелиорациин Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдаар зохёогдоһон уһа хааха шэнэ түхэлэй барилга болбол ехэхэн тунаадһануудые горхоной уһанһаа зайсуулха ба каналнуудта оруулхагүй арга үгэнэ. Гэхэ зуура, баһа каналнуудта ошожо ородог жэжэхэн тунаадһанууд хадаа каналай урасхалые нигтаруулхада шухала хэрэгтэй ба полинуудта ашагтай туһатай байдаг юм.

Канал сэбэрлэхын тула хэгдэхэ бүхы хүдэлмэри болбол сэбэрлэн тунааха камерануудтай ба угааха зүйлнүүдтэй тусгаар түхеэрэлгын ашаар имагтал механизированнэ хабтагайнуудые үргэхэ болон буулгаха ябадал болоно. Энэ түхеэрэлгые хэрэглэжэ байһан гурбан хүн хадаа гараараа ажаллабал жэл бүри 16 мянгаһаа олон хүдэлмэришэдэй хэрэгтэй болохо байһан тиимэ хүдэлмэри хэхэ байна.

Советскэ гидроавлигууд ба гидротехнигүүд уһа ехээр урадхуулан гаргаха шадабаритай шэнэ түхэлэй түхеэрэлгэнүүдые зохёогоо. Тэдэниие ашаглалга хадаа плотинануудай уһа урадхуулан гаргадаг хубиие 10—15 процентээр хороохо ба энээнтэй зохилдуулан үнэтэй сэнтэй бетонно хүдэлмэринүүдэй хэмжээе багадхаха арга олгоно.

Манай эрдэмтэд ба инженернүүд гидротехническэ барилгануудые бариха шэнэ бэрхэтэй зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэжэ байна. Жэшээлхэдэ, Волга ба бусад гол мүрэнүүдэй урасхалай зөөлэн газарнуудтань айхабтар томо плотинануудые бариха аргануud зохёогдоо.

Туйлай ехэ ашагтай хүсэн түгэлдэр гидротурбинуудай, генераторнуудай конструкцинуудые зохёолгодо, электроэнерги тон багаар гээжэ, шухала материалнуудые арбилжа ба электроэнерги хубаалгын гол процессүүдые автоматизацилжа, холо газарта ток дамжуулан үгэхэ үндэр вольтно аппаратура зохёолгодо нилээд ехэ амжалтанууд туйлагдаа.

Сталинска эпохын асари ехэ барилганууд хадаа Советскэ Союзай үргэн олониитэ ажалшадай творческо хүсэнүүдые хэрэглэхын тулада туйлай ехэ арга боломжонуудые нээгээ.

Бүхы советскэ арадтайгаа хамта, наука ба техникын ажал-ябуулагшад сталинска уридшалан түсэблэлгэнүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ тушаа айхабтар ехэ зориг хүсэлтэйгөөр хүдэлмэрилжэ байна.

Проф. В. Шаумян,
техническэ наукануудай доктор.

Н. ДАМДИНОВ

Гурбан шүлэг

1. Энэ үдэр...

Минии һанаанда энэ үдэр
Мартагдашагүйгөөр бэшэгдэн оробол.
Арбан жэлэймнай дүнгынь болон
Аттестат
бидэндэ үгтэбэл!
Эбтэй уринаар гарнуудаа барилсаад,
Эдирхэн хонгёогоор дуугаа дуулаял.
Багша Сталиндаа,
Эхэ орондоо
Баярай халуун үгэеэ хэлээл!
...Мэнэ һаяхан,
арбан жэлэй урда,
Гэнэн баганууд,
ерээ һэмди,
«А»-һаа эхилжэ,
һургуулиин замда,
Алхамаа тэгшэдхэн, ороо һэмди.
Эрдэмэй ехэ баялигые дэлгээн,
Өодэмнай дахуулан, хүтэлэн
ябаһандань
Һургагшанартаа
гүнзэгы мэдэрэлтэйгээр
Хүтэрэлдэн ошоод,
«һайн даа!» гэол.
...Ажабайдалай замууд нээгдээл,
Алас холо руу
далланал, харана гүт?..
Зүрхэнүүдэйнгээ сохисоор нэгэдээд,
Зүдхэеы, ниидэеы
дээшээ, нүхэдүүд!

2. Бэелхэ ёһотой хүсэл

«Ухаан бодолһоом гарадаггүй
Улаан столица, мэндэмар!» —
Иигэжэ хэлэхэмни удахагүй,
Этигыш үгэдэмни, нүхэр!

Москва... Ленинскэ хаданууд —
Минии зүрхэндэ инагууд...
Үнинһөө хойшо хүлеэгээб:
Үүдээ нээгыш, университет!

3. Уулзатараа баяртай...

Хамта һураһан нүхэрни!
Хахасалга бэшэл даа энэ.
Удангүй табан жэл үнгэрхэл,
Уулзахабди тиихэдэ — мэнэ!

Эхэ орондоо ашыень
Элбэгээр харюулжа шадахабди,
Бэеынгээ залуу хүсые
Бултыень ажалдаа үгэхэбди.

Харахан нюдэншни мэлмэрнэл:
«Хаана уулзахабибди?»—гэһэндэл...
—Коммунизмын барилганууд дээр
Хубитай байхалди золгохоор!

Эрдэмтэдэй запискын ээлжээтэ номер хэблэлһээ гараба

Бурят-Монголой гүрэнэй хэблэл НИИК-ын эрдэмтэдэй запискын 11 номерые 2000 хэһэг тиражтайгаар ород хэлэн дээрэ хэблэн гаргаба.

Тэрээн соо языкознаниин асуудалнууд тушаа нүхэр Сталинай зохёолнууд хэблэгдэһэн байна. Мүн философско наукануудай кандидат П. И. Хадаловай «Наца ба хэлэн тухай И. В. Сталинай һургаал», филологическа наукануудай доктор Г. Д. Санжиевай «И. В. Сталинай һургаалтай дашарамдан гараһан бурят-монголой языкознаниин зарим асуудалнууд» болон философско наукануудай кандидат Е. М. Вейцманэй, филологическа наукануудай кандидадуул Д. Д. Амоголоновой, Д. А. Абашеевэй ба нүхэр С. Ш. Чагдуровай статьянууд тэндэ толилогдоо.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй түрүүлэгшэ Фредерик Жолио-Кюри Москва ерээ

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй түрүүлэгшэ Фредерик Жолио-Кюри июлиин 4-дэ Москва ерээ.

Уласхоорондын Сталинска шагнуудые олгохо Комитедэй түрүүлэгшэ академик Д. В. Скобельцын, Н. С. Тихонов түрүүлэгшэтэй эб найрамдал хамгаалгын Советскэ Комитедэй түлөөлэгшэд, СССР-эй Советскэ уранзохёолшодой Союзай генеральна секретарь А. А. Фадеев, СССР-эй Советскэ уранзохёолшодой Союзай генеральна секретариин орлогшо А. А. Сурков, академигүүд Б. Д. Греков, В. П. Волгин, Т. Д. Лысенко, Б. А. Введенский, советскэ эхэнэрнүүдэй Антифашистска Комитедэй түрүүлэгшэ Н. В. Попова ба бусад нүхэд французска элитэ эрдэмтэ, эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагшые угтахын тула сугларба.

Эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын демократическа федерациин түрүүлэгшэ Эжени Коттон Москвада байха зуураа, Фредерик Жолио-Кюриие тэрэшэлэн угталсаба.

Өөрынгөө һамган Ирэн Жолио-Кюритэй хамта Москва ерэһэн Фредерик Жолио-Кюриие советскэ олониитын түлөөлэгшэд халуунаар амаршална.

(ТАСС).

Бэлэдхэлэй хүдэлмэриие түргэдхэхэ

Баргажанай аймагай һургуулинууд һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлгын хүдэлмэриие үнинэй ябуулжа эхилэнхэй. Аймагай һургуулинууд 8 мянган кубометр түлеэ бэлэдхэхэ аад, 7 мянган кубометр шахууень бэлэдхээд байна. Улюгчиканска, Сосновско эхин һургуулинууд бүхэли үбэлдөө хүрэхэ түлеэ бэлэдхэжэ, һургуулиингаа газаа асараа.

Гэбэшье, Баргажанай ба Усть-Баргажанай дунда болон бусад зарим һургуулинууд түлеэ бэлэдхэлгые үшөөл дүүргээдүй. Тэрэшэлэн һургуулинууд мүнгөөр мууса хангагдана. Усть-Баргажанай дунда һургуулиин гаргашада 10 мянган түхэриг һомологдоһон аад, мүнөө хүрэтэр нэгэшье түхэриг үгтөөдүй.

Энэ жэлдэ түрүүшынхеэ һургуулида ябаха хүүгэдэй тоо бүридхэлгэ хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Хэды хүүгэдэй нэгэлэхи класста һураха байһыень АймОНО мүнөө хүрэтэр мэдэнэгүй.

Эдэ дутагдалнуудаа ойрын сагта усадхажа, һуралсалай шэнэ жэлдэ һургуулинуудые гүйсэд бэлэдхэхээр саг болоо

М. Степнов.

Һурагшадай туһаламжа

Ториин аймагай Доодо-Бургалтайн долоонжэлэй һургуулиин (директорынь нүхэр Д. Будажапов) һурагшад хабарһаа эхилэн һургуулидаа ба колхоздоо халуун туһаламжа үзүүлнэ. Хабарай амаралтын үедэ һурагшад багшанартаяа хамта һургуулидаа 130 кубометр түлеэ бэлэдхээ. Мүнөө тэдэнэр бэлэдхэһэн түлеэгээ колхознигуудтай хамта һургуулиингаа газаа шэрэлсэжэ байна. Тэрэшэлэн һурагшад колхозой сабшалангай олон гектар газарые модо шулуунһаань сэбэрлээ.

Зунайнгаа амаралтын үедэ һурагшад 50-һаа 100 хүрэтэр ажалта үдэр олохо зорилготой. Тэдэнэр набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэдэ ба тарянай буртаг үбһэ түүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Творческо хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзалга

Бурят-Монголой гүрэнэй филармониин дуу ба танцын ансамблиин болон арадай инструментнүүдэй оркестрын коллектив Красноярска хизаарай Хакасска автономно областиин центрын—Абакан городой искусствын ба литературын хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзаба. Энэ уулзалга дээрэ тэдэнэр творческо хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хөөрэлдөө.

Филармониин ансамбль ба оркестр Хакассиин поэдүүд ба композиторнуудай зохёолнуудые репертуартаа нэмэн оруулһан байна.

Н. Моторин.

Республиканска библиотекэдэ

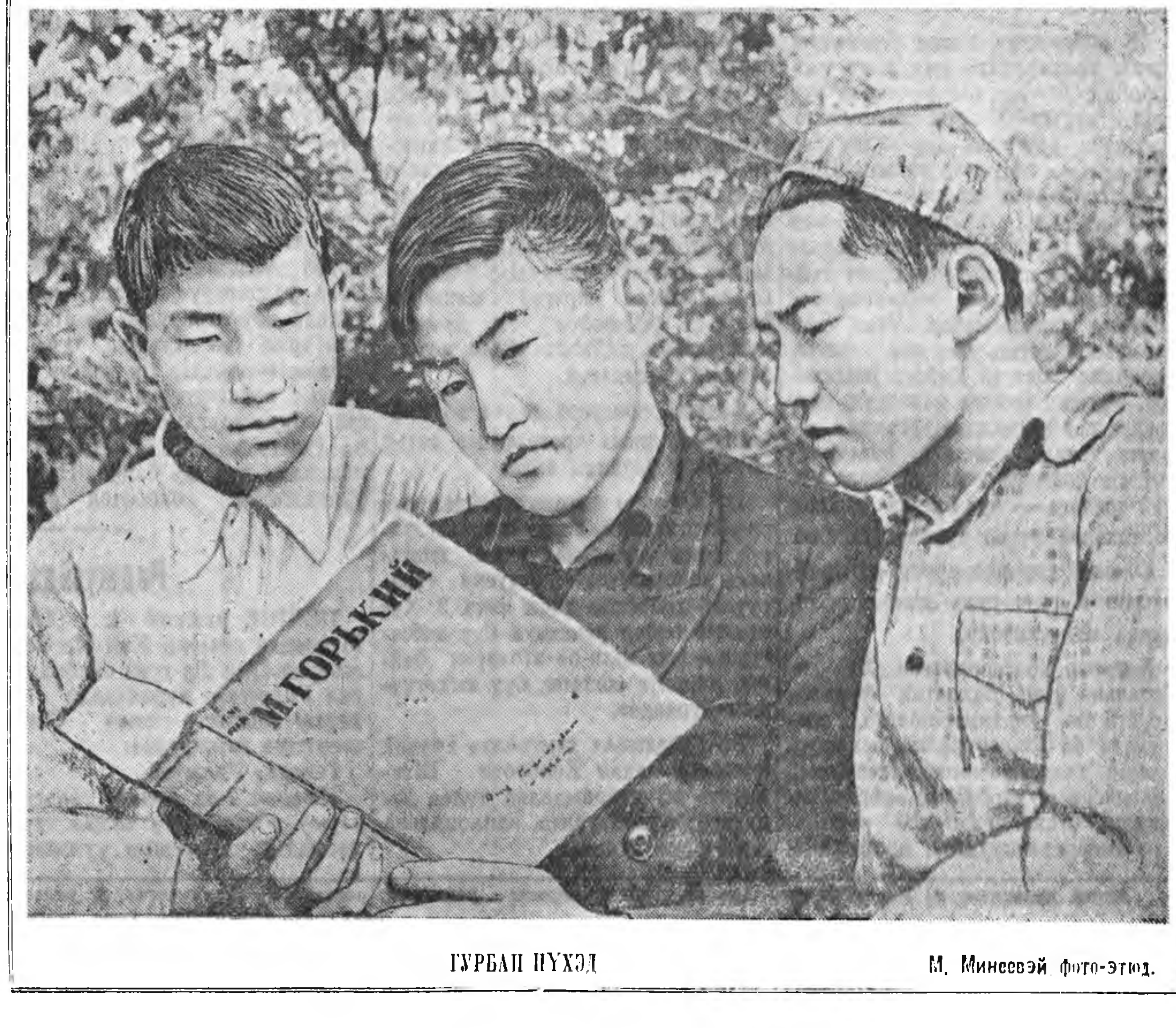
Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэдэ СССР-эй Агаарай Флодой Үдэртэ зорюулагдан иллюстрированнэ выставкэ эмхидхэгдэнхэй. Тус выставкэдэ иимэ разделнүүд бии.

Нэгэдэхинь — «Самолёт — ородой ухаалан зохёолго». Эндэ ородой авиациие байгуулагшад Жуковский, Можайский, Циолковский, Ломоносов, ородой суута летчик Нестеров, инженер-конструкторнууд Котельников, Юрьев, Григорович тухай, авиационно наука ба техникэ тухай хэлэгдэнэ.

Хоёрдохинь — «Ленин ба Сталин—Советскэ Агаарай Флодые байгуулагшад ба хүтэлбэрилэгшэд». Тус раздел соо партиин агууехэ вождьнор Ленин ба Сталин Агаарай Флодые Советскэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые байгуулха хүдэлмэри яажа хүтэлбэрилөөб гэжэ харуулагдана.

Гурбадахидань — «Советскэ авиаци Эсэгэ оронсо хамгаалгын дайнда». Эндэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда сталинска соколнууд дайсадтай хайшан гэжэ тэмсээб гэжэ харуулагданхай. Советскэ Союзай гурба ба хоёр дахин геройнуудай портредүүд няагданхай. Һүүлэй разделдэнь авиацида туһалха Бүхэсоюзна обществын хүдэлмэри ба манай ороной арадай ажахыда авиаци ехээр хэрэглэгдэдэгынь харуулагдана.

Д. Жарков.



ГУРБАН НҮХЭД

М. Минеевэй фото-этюд.



Венгерскэ арад эб найрамдал эрид шууд хамгаалжа байһанаа харуулна. Агууехэ табан державануудай хоорондо эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб Найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалтада гар табюулха кампани эндэ ехэ амжалтатайгаар үнгэргэгдэжэ байна. Венгриин городуудай ба тосхонуудай хүн зон Хандалгада угаа ехэ баяртайгаар гараа табина.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Ганц» гэжэ вагон бүтээлэй завод дээрэ гар табилга болоҗо байна. ТАСС-эй фотохронико.

Аюлгүйн Соведэй гэшүүдтэ Я. А. Малик бэшэг эльгээбэ

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 1. (ТАСС). Июниин 29-дэ Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэ Я. А. Малик ООН-эй Аюулгүйн Соведэй гэшүүдтэ адресовалагдаһан бэшэгые ООН-эй секретариадта эльгээгээ. Энэ бэшэгые ООН-эй Аюулгүйн Соведэй гэшүүд-гүрэнүүдэй бүхы түлөөлэгшэдтэ эльгээхые, мүн Аюулгүйн Соведэй документ болгон энэ бэшэг хэблэхые гуйһан байна. Я. А. Малигай бэшэг иигэжэ хэлэнэ:

«ООН-эй Аюулгүйн Соведэй гэшүүдтэ.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандаһан Хандалгые Нью-Йоркдо, 1951 оной июниин 25—27-до, ООН-эй Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэдэ барюулха зорилгоор США ошохо визэнүүдые үгэхэ тухай гуйлтатайгаар хэдэ хэдэн оронуудтахи США-гэй дипломатическа ба консульско түлөөлэлгын газарнуудта Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй делегациин гэшүүдэй нэгэтэбэшэ хандаһан болобошье, США-гэй правительство Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй эдэ делегадуудта визэнүүдые үгөөгүй.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй делегациин гэшүүдтэ визэ үгэлгые түргэдхэхэ хэмжээнүүдые абаха гуйлтатайгаар июниин 23-да ООН-эй дэргэдэхи США-гэй миссиин толгойлогшо г-н Остинда ба удаа тээнь США-гэй гүрэнэй секретарь г-н Ачесондо Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшын эльгээһэн телеграмманууд һайн дүнгүүдые үгөөгүй ба үнэндөө харюугүй үлэһэн байна.

Американска визэнүүдые абаагүй байһан ушарһаа, 20 хүнэй составтай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй делегаци ООН-эй Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэтэй уулзахын тула Нью-Йорк ерэжэ шадаагүй. Нью-Йорк ошохын ба ООН-эй Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэтэй уулзахын тулада уласхоорондын организациин делегациин гэшүүдтэ визэнүүдые олгохо тухай гуйлтануудта Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин байдаг оронoй засагаархидай хандаһан тиимэ хандалгань юугээршье зүбтэжэ шадахагүй, тэрэнь Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшын эрхэнүүдые бүдүүлигээр эбдэнэ, өөрынгөө уялгануудые түрүүлэгшын нормальнаар бэелүүлхэ ябадалдань һаад ушаруулна, ушарынь, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй делегадуудта визэнүүдые американска засагаархидай үгөөгүй ушарһаа Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэ тус делегацитай уулзаха арга боломжоёо хаһагдаһан байна. Энээн тухай Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэ Аюулгүйн Соведэй гэшүүдэй мэдээндэ хүргэхые, мүн өөрынгөө зүгһөө, уласхоорондын эб найрамдал ба аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ асуудалнуудаар уулзаха гэһэн гуйлтатайгаар хандаһан нюурнуудтай уулзаха уялгануудаа ООН-эй Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшын нормальнаар бэелүүлхэ ябадалдань һаад ушаруулһан США-гэй гүрэнэй департаментын иимэ ябуулганuудта эсэргүү протест мэдүүлхые шухалада тоолоно.

Энэ бэшэг соо хэлэгдэһэн асуудал тушаа хэгдэһэн бэшэг хэрэгүүд Аюулгүйн Соведэй зохихо документнүүдтэ бии.

Хүндэлэгшэ Я. А. Малик.
Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэ,
1951 оной июниин 29».

Чикагодахи эб найрамдал хамгаалха арадай конгрессэй шиидхэбэринүүд

ЧИКАГО, июлиин 3. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Эб найрамдал хамгаалха арадай конгресс үсэгэлдэр Чикагода хүдэлмэрөө дүүргэбэ, тус конгресс Холбоото Штадуудта эб найрамдалай түлөө хүдэлөөе үргэдхэхэ ба бэхижүүлхэ ябадалда шэглүүлэгдэһэн хэдэн шиидхэбэринүүдые абаа. Конгресстэ хабаадагшад эмхидхэлэй комитедэй дурадхаһан «принципүүдэй декларациие» нэгэн һаналаар батални абаа, тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Эб найрамдал хадаа Америкын эрхим хамгаалалта мүн гэжэ тоолонобди. Атомна саг үе хадаа буу зэбсэг хэрэглэхэ арга боломжые үгы хэнэ, ушарынь энэ хадаа бэс бэеэ хюдаха аюулаар занана. Дэлхэйн гурбадахи дайнай асарха угаа ехэ аюул зоболонгоор, мүн магадгүй дайнда оронойнгоо бэлэдхэлэй түлөө манай түлэхэ угаа хүндэ сэнгээр, бидэнэр өөрынгөө боломжые үндэһэлнэбди. Үнэн сэхэ нэгэшье хинагша энэ ехэ сэнгые хараадаа абангүй байжа шадахагүй. Ургажа байгаа налогууд, сэнгүүдэй саг үргэлжын ургалта, сэрэгтэ татаха повесткэ, һургуулинуудта болодог агаарай һуралсалай тревога — эдэ бүгэдэ дайнда бэлэдхэлэй түлөө түлбэри болоно.

Олонхи американецууд эб найрамдал хүсэнэ гэжэ этигэдэг байһанаа мэдүүлнэбди.

Бидэнэр консервативна ба либеральна үзэл бодолтой фермернүүдтэ ба хүдэлмэришэдтэ, эрэшүүлдэ ба эхэнэрнүүдтэ, испанска хэлээр хэлэдэг американецуудта, славянска уг гарбалтай американецуудта, бусад элдэб яһа үндэһэнэй американецуудта, протестантнуудта, католигуудта ба еврейнүүдтэ ханданабди, ушарынь иимэ нэгэдэлтэй байһан ушарта лэ эб найрамдал мандажа болохо байна. Эб найрамдалда зорюулагдаһан американецуудай — негрнүүдэй ба сагаан шарайтанай хамтын хүсэлгэнүүд дотор энэ нэгэдэлэй удхые бэдэрхэ хэрэгтэй.

Буу зэбсэгэй политикын бэшэ, харин хэлсээнүүдэй политикын туһаламжатайгаар эб найрамдал туйлагдажа болохо юм гэжэ гүнзэгыгөөр этигэдэг байһан тухайгаа мэдүүлнэбди. Превентивнэ дайн, сэрэгэй эзэмдэн зонхилолго гү, али расын булюу байха ябадал тушаа буруу үзэл бодол дээрэ үндэһэлэгдэһэн байгаа һаа, манай дипломати ба манай хамгаалалта сэсэн байжа шадахагүй. Эдэ бүгэдэ амгалан байдалые үгэжэ шадахагүй. Мүн атомна бомбонуудые бэлэдхэлгэ, сэрэгэй союзуудые байгуулга, германска сэрэгэй машиные һэргээн бодхоолго ба японско милитаризм дайнһаа ондоо юушье асаржа шадахагүй.

Саашаа конгресс хадаа эб найрамдалай иимэ программые нэгэн һаналаар батални абаа:

«1. Кореядэ амгалан байдал бүрин һэргээхэ. 2. Үшөө шиидхэгдээгүй бүхы арсалдаануудые шиидхэхэ хэлсээнүүдые агууехэ гүрэнүүдэй хоорондо дары хэхэ. 3. Хүнүүдые олоор усадхаха буу зэбсэгүүдые үгы хэхэ ба зүблэрэн байжа, хиналта тогтоон, буу зэбсэгүүдые хуряаха».

Эб найрамдал хамгаалха арадай конгресс хадаа Холбоото Штадуудта эб найрамдалай түлөө хүдэлөөе хүтэлбэрилхэ национальна комитедые һунгаа.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын гадаадын хэрэгүүдэй Министр Кореядэхи американска интервентнүүдэй хорото хэрэгүүдтэ эсэргүү протест хэбэ

ПХЕНЬЯН, июлиин 1. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй Министр Пак Хен Ен ООН-до иимэ мэдүүлгэ эльгээбэ:

ООН-эй Генеральна Ассамблейн господин түрүүлэгшэдэ.

ООН-эй Аюулгүйн Соведэй господин түрүүлэгшэдэ.

НЬЮ-ЙОРК, Лейк—Саксесс.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительство болбол амгалан хүн зониие Кореядэхи американска ба лисынмановска сэрэгүүдэй командованиин олоор хюдажа ба зэрлигээр аашалжа байһан ябадалда эсэргүү протестнүүдтэйгээр ООН-до нэгэтэбэшэ хандаһан ба эдэ гэмтэ хэрэгүүдые зогсоохо шухала хэмжээнүүдые Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин зүгһөө абахыень дурадхаһан байна.

Кореядэхи интервентнүүдэй зэрлиг аашанууд тушаа дэлхэйн олониитын зэбүүрхэбэшье, ООН хадаа Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительствын протестнүүдые анхаралдаа абанагүй, энэ зэрлиг аашануудынь улам ехэ хэмжээтэй болоҗо байна.

Кореядэ интервенци хэһэн түрүүшынгээ үдэрнүүдһээ эхилээд, американска командовани корейскэ амгалан хүн зондо эсэргүү шэглүүлэн олонтоото авиаци ябуулаа, тэрэнь зэрлиг муухай бомбодолгонуудые хэжэ, корейскэ олон городуудые ба тосхонуудые, тэндэ һуудаг олон арбаад мянган хүнүүдые үгы хэһэниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Хойто Кореяын районуудые түр зуура эзэмдээд байхадаа, американска ба лисынмановска сэрэгүүд амгалан хүн зониие олоор хэһээжэ, Хойто Кореяын угаа олон хүнүүдые зобооһон ба хюдаһан ябадалынь тэрэшэлэн бүгэдэндэ мэдээжэ. Интервентнүүдэй сухариха үедэ, лисынмановска марионеточнэ правительствын оборонын министр Син Сен Мо болбол арадай-демократическа правительствын тала баридаг бүхы амгалан хүнүүдые эрэ эмын ба наһанай илгаагүйгөөр бултыень буудажа алаха гэһэн захиралта сэрэгүүдтээ үгэһэн байгаа.

Энэ муухай захиралтын бэелүүлэгдэһэнэй үндэһөөр, олон мянгаад хүн, Хойто Кореяын зэмэгүй амгалан хүнүүд алагдаһан байха юм.

Интервентнүүдэй жэгшүүритэ бузар хэрэгүүд соо ба тэдэнэй толгойлогшонорой түсэбүүд соо онсо һуури эзэлһэн гэмтэ хэрэг тушаа мэдүүлэн, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительство болбол ООН-эй анхарал хандуулна. Хойто Кореяын эзэлэгдэһэн районуудай гражданска хүн зониие урда зүг руу хүсөөр намнан абаашаһан ябадал тэрэ гэмтэ хэрэгынь болоно. Интервентнүүд ба лисынмановецууд американска командованиин заабаряар дээрмэдэлгын аргануудые хэрэглэжэ, хүнүүдые саг үргэлжэ, олоор урда зүг руу намнан абаашана.

Үшөө 1950 оной декабрь һарада интервенционистска сэрэгүүдэй сухариха үедэ, Хойто Кореяе эзэлхэ түсэбүүдэйнгээ буруу һурэхые мэдээд, американска командовани болбол Корейскэ Арадай-Демократическа Республикые һуларуулхын тула гражданска хүн зониие урагшань намнан абаашаха ба булимтарагшадай орхижо гараһан районуудые хооһоруулха гэжэ захиралта үгэһэн юм. Мэхэ гохын, заналтын ба хүсэрхэлгын эсэстэ Хойто Кореяын олон зуугаад мянган хүн урда провинцинууд руу намнагдан абаашагдаа. Замдаа үлэсэһэн, даараһан, үбшэлһэн ябадалһаа болоҗо, мүн хамгаалалтагүй хүнүүдые буудадаг американска агаарай дээрэмшэдэй добтолгоһоо болоҗо, тэдэ хүнүүдэй олонхинь үхэһэн байгаа. Амиды үлэһэн хүнүүд хадаа тэрьелэн ошогшодой тусхай лагерьнуудта хаагдаһан байгаа—түрэл нютагһаа хүсөөр намнагдан абаашагдаһан хүнүүдые тэрьелэн ошогшод гэжэ американска пропаганда нэрлэнэ.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительствын мэдэлдэ байгаа үнэн зүб мэдээнүүдэй ёһоор, Хойто Кореяын олон зуугаад мянган эгээлэй хүнүүд тэдэ лагерьнуудта зобоогдожо байна. Гансахан Урда Чунчен провинцида тиимэ 77 лагерьнууд бии, тэдээндэ Хойто Кореяын 908.834 хүн байна. Эдэ лагерьнуудай байрладаг газар: Тэчжон городой оршондо 8 лагерь — 102.625 хүн, Дайдэк уездэ 4 лагерь—95.125 хүн, Енгуда 8 лагерь—102.127 хүн, Нонсанда 9 лагерь—48.575 хүн, Пуйда 4 лагерь—36.711 хүн, Сочондо 6 лагерь—14.211 хүн, Пэрендэ 3 лагерь—62.500 хүн, Чоньянда 2 лагерь—15.641 хүн, Хансанда 2 лагерь—18,899 хүн, Есанда 12 лагерь —37.020 хүн, Чесанда 5 лагерь—26.913 хүн, Тандзинда 3 лагерь—50.660 хүн, Асанда 9 лагерь —191.368 хүн ба Чонанда 2 лагерь—105.459 хүн байна.

Апрель һарада Чэчжудо арал дээрэ 160 лагерь яаралтайгаар байгуулагдаа, тэрэ тоодо Хойто Чэчжу уездэ 103 лагерь байгуулагдаа, тэндэ 36.089 хүн бии, Урда Чэчжу уездэ 52 лагерь байгуулагдаа, тэндэ 13.854 хүн байна, Чэчжу городто 5 лагерь байгуулагдаа, тэндэ 30.299 хүн хаагданхай. Кодзе арал дээрэ 7 лагерь байгуулагдаад, тэндэ 82.406 хүниие абаашаа. Түрэл нютагһаа хүсөөр намнагдажа, хахад аралай урда районуудта гү, али аралнуудта абаашагдаһан, Урда Кореяын хойто провинцинуудай хүнүүдэй байхын тула эдэ лагерьнуудай зариманиинь баригдаа. Абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, Хойто Чолла провинциһаа 144.152 хүн хүсөөр нүүлгэгдээ.

Һүүлэй үедэ американска ба лисынмановска сэрэгүүдэй командовани Хойто Кореяын саг зуура эзэлэгдэһэн районуудые хооһоруулха операцинуудые илангаяа эдэбхитэйгээр хэжэ, эдэ районуудай хүн зониие урда зүг руу намнан абаашажа байна. Энээниие американска хэблэлшье нюунагүй. Булимтарагшад Чхолвонь районһоо (Хойто Корея) нютагай 10 мянган хүниие Ханган мүрэнһөө урагша байралуулхаар намнажа абаашаа гэжэ «Нью-Йорк геральд Трибюн» газетэ һая мэдээсэбэ.

Лагерьнууд соо Хойто Кореяын хүнүүд зэрлиг шэбүүнээр дарлагдана, зорюута хюдагдана. Лагерьнуудта байра байдалай условинууд яашье тэсэхын аргагүй. Хаагдаһан хүнүүд үлэсэнэ, медицинскэ шухала жангалгын байхагүй дээрэһээ, лагерьнууд соо халдабарита улаан эшэргэнэ, гэдэһэнэй тиф, дүйрэн, дифтерит гэхэ мэтын үбшэн болоҗо, үдэр бүри хэдэн мянгаад хүн үхэн хосорно. Абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, тэдэ лагерьнуудта апрель һара соо 374.097 хүн үбшэн байгаа, тэдэнэй 2.765 хүн гансахан апрелиин 7-ной үдэр үхэһэн байна.

Хойто Кореяын хүсөөр намнагдан абаашагдаһан хүнүүдые арадай-демократическа байгуулалтада эсэргүү хорлон һуйдхэхэ ябуулганuудтаа ашаглахые эрмэлзэн, американо-лисынмановска тагнуулшад лагерьнуудта шанга хүдэлмэри хэнэ. 18-һаа 40 хүрэтэр наһанай эрэшүүлые гэр бүлэһөөнь һалгаажа тусхай пунктнуудта абаашана, тэндэ алахаар ба бүлэнэрыень хэһээхээр занажа айлган, тусхай идхалга хэһэнэй һүүлээр, тэдэ хүнүүдһээ зэбсэгтэ банданuудые, хорлон һуйдхэгшэдэй ба тагнуулшадай бүлэгүүдые бүридүүлжэ, Арадай армиин тылдэ эльгээнэ. Тэрээнһээ байтагай, хүнэй моралиие тоодоггүй американска интервентнүүд ба тэдэнэй туһамаршад Хойто Кореяһаа намнагдан абаашагдаһан үхибүүдыешье тагнуулай — хорлон һуйдхэлгын даалгабари бэелүүлхыень баалана. Түрэлхидыень хэһээхээр занажа айлгаад, американецуудай ба лисынмановецуудай эльгээһэн 10—14 наһатай иимэ олон үхибүүдые Арадай армиин частьнууд бариһан байгаа.

Хойто-Кореяын гражданска хүн зониие хүсөөр намнан абаашаха, Урда Кореядэхи гражданска хүн зониие баалажа олоорнь нүүлгэхэ ябадалые американецууд ба тэдэнэй урдакорейскэ туһамаршад сэрэгэй, мүн холо бодолготой политическэ зорилгонуудаар хэжэ байһаниинь лабтай. Хүнэй элементарна эрхэнүүдые эбдэһэн ба Кореяын гражданска амгалан хүн зондо тоо томшоггүй олон хохидол ушаруулһан интервенционистска сэрэгүүдэй командованиин эдэ гэмтэ хэрэгүүд, корейскэ арадта эсэргүү интервентнүүдэй хэһэн бусад гэмтэ хэрэгүүдтэл адли, ООН-эй нэрээр халхалагдана.

Дээрэ хэлэгдэһэнтэй дашарамдуулан Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительство болбол Кореядэхи гадаадын зэбсэгтэ интервенциие зогсоохо, корейскэ арадта эсэргүү интервентнүүдэй ба лисынмановецуудай хэһэн хорото хэрэгүүдэй түлөө харюусаха сэрэгэй гэмтэдые сүүдтэ үгэхэ, хүсөөр намнагдан абаашагдаһан Хойто-Кореяын гражданска хүн зониие бусаан үгэхэ гэжэ дахин эринэ.

Пак Хен Ен, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын гадаадын хэрэгүүдэй Министр.

Пхеньян город, 1951 оной июниин 29.

Ким Ир Сэндэ ба Пын Дэ-хуэйдэ Риджуэйн эльгээһэн харюу

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 3. (ТАСС). Генерал Риджуэй хадаа Ким Ир Сендэ ба Пын Дэ-хуэйдэ посланни эльгээбэ. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Генерал Ким Ир Сен, генерал Пын Дэ-хуэй.

Июниин 30-да минии эльгээһэн, телеграммада Танай харюуе абааб. Июлиин 10-да гү, али хэрбээ танай түлөөлэгшэд бэлэдхэлээ энэ үдэрһөө урид дүүргээд байгаа һаань, бүри урид, Кэсондо, Танай түлөөлэгшэдтэй манай түлөөлэгшэдэй уулзалгада бэлэн байнаб. Эбэй условинууд тухай хэлсээн дайнай ябуулгануудай зогсоогдохын урда тээ хэгдэхэ туладань, зүблөө эхилэлгые ба хэлсээ туйлалгые хойшолуулха гээшэ сэрэгэй ябуулгануудые үргэлжэлүүлхэ ба гээлтэ хоролтын ехэ болохо ябадалда хүргэхэ байна. Нэгэдэхи уулзалгатай холбоотой алибаа зүйлнүүдые эршэмтэйгээр шиидхэлгэ хангахын тула, Кэсондо июлиин 5-да гү, али энэ үдэрэй һүүлээр — шадаал һаа түргөөр, минии хэлхеэ холбооной гурбан офицернүүдэй тэды шэнээн тооной танай түлөөлэгшэдтэй даб дээрэ уулзахыень дурадханаб.

Хэрбээ Танай зүбшөөрөө һаа, зэргээрээ полковниһоо дээшэбэшэ ахалагшатай минии хэлхеэ холбооной офицернүүд Гринвичын сагаар июлиин 4-нэй 23 часта (токийска сагаар июлиин 5-най 9 часта) гү, али тус зүблөө хэхээр тогтоогдоһон тэрэ үдэрэй энэ часта Сеулай баруун урдахи Кымпхо аэродромһоо геликоптероор ниидэхэ ба Кэсон тээшэ сэхэ ошохо байна.

Бүрхэг муу үдэр байгаа һаашь, эдэ офицернүүд Сеулһаа Кэсон ошоһон гол харгыгаар, «Джип» гэжэ нэрэшэһэн нэгэ тонныи, зэбсэггүй гурбан грузовигаар эльгээгдэхэ. Машина бүхэн дээрэ томо сагаан туг хадхагдаха. Харуулшад хадаа Гринвичын сагаар июлиин 4-нэй 23 час багта, (токийска сагаар июлиин 5-най 9 часта) гү, али энэ уулзалгын үдэр гэжэ тогтоогдоһон үдэрэй тусхайта сагта Сеул-Кэсон харгы дээрэхи Имчжиньган мүрэниие гараха байна. Танай офицернүүдэй ябаха транспортын маршрут ба сагые намда зүбөөр мэдээсээ һаатнай, мүн тэдэниие минии сэрэгүүдэй яажа таниха тухай мэдээсээ һаатнай, тус транспорт зүблөөндэ ошохо ба бусаха замдаа минии сэрэгүүдэй зүгһөө добтолгдохо аюулһаа зайсуулагдаха байна.

Харюу үгэжэ, мэдээсэхыетнай гуйнаб.

М. Б. Риджуэй, американска армиин генерал, Нэгэдэмэл Нацануудай сэрэгүүдэй главнокомандалагша».

Риджуэйдэ Ким Ир Сенэй ба Пын Дэ-хуэйн үгэһэн харюу

ПЕКИН, июлиин 3. (ТАСС). Мүнөөдэр генерал Ким Ир Сен ба генерал Пын Дэ-хуэй болбол генерал Риджуэйн дурадхалда иимэ харюу эльгээгээ гэжэ Синьхуа агентство дамжуулна:

Генерал Риджуэй.

Июлиин 3-да Танай эльгээһэн харюу абтаа. Хоёр талын түлөөлэгшэдэй түрүүшын уулзалгатай холбоотой олон тоото зүйлнүүдые үнэхөөр шиидхэхэ ябадал хангахын тулада, бидэнэр даб дээрэ уулзахын тулада хэлхеэ холбооной 3—3 офицернүүдые хоёр талаһаа Кэсоной районда эльгээхэ гэһэн танай дурадхалые зүбшөөнэбди. Хэрбээ танай зүбшөөгөө һаа, хоёр талын хэлхеэ холбооной офицернүүдэй уулзалга июлиин 8-да болохые дурадханабди. Танай хэлхеэ холбооной офицернүүдые угтан абахаар бэлэдхэхэ гэжэ Кэсон шадарай сэрэгүүдэйнгээ командирнуудта бидэнэр мэдээсэбэбди.

Ким Ир Сен, Корейскэ Арадай армиин верховно командалагша.

Пын Дэ-хуэй, Хитадай һайндуратанай командалагша.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июлиин 3. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ корейскэ Арадай армиин частьнууд Хитадай һайндуратанай отрядуудтай нигта хани харилсаатай ябажа нютагай удхашанартай байлдаануудые хэжэ үргэлжэлһэн, мүн американо-английска интервентнүүдэй сэрэгүүдые ба лисынмановска армиие хүнүүдэй болон техникын талаар ехэ гээлтэ хоролтодо оруулһан байна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Самолёдуудые агнан буудагшадай отрядууд июлиин 3-да дайсанай 3 истребителиие унагаагаа.

* * *

ПХЕНЬЯН, июлиин 4. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин частьнууд Хитадай һайндуратанай отрядуудтай нигта хани харилсаатай ябажа, фронтын элдэб участогуудай дээрэ американо-английска интервентнүүдэй сэрэгүүдэй ба лисынмановска армиин атакануудые амжалтатайгаар гэдэргэнь сохижо үргэлжэлөө гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Дайсанай самолёдуудые агнан буудагшадай отрядууд июлиин 4-дэ дайсанай 2 самолёдые унагаагаа.

„Берлинэй уналга" гэжэ советскэ фильм Парижда амжалтатайгаар харуулагдана

ПАРИЖ, июниин 30. (ТАСС). Үсэгэлдэр «Экран Франсэ» гэжэ демократическа журнал ба фильмнүүдые дэлгэрүүлхэ демократическа общество болбол кинотеатрнуудта харуулгые цензурын хориһон «Берлинэй уналга» гэжэ фильмын хоёрдохи серийн ниитын, хааг дамал харалга эмхидхэбэ.

Энэ харалга советскэ киноискусствын илалта болоо. Фильм харахын үедэ удаан альгаташалган боложо. Рейхстаг дээрэ илалтын тугые советскэ сэрэгүүдэй мандуулһан тухай кадрнууд нэрьемэ альгаташалгаар угтагдаа. Фашистска концлагерьнуудта байгаад, Советскэ Армяар сүлөөлэгдэһэнэй һүүлээр, нүхэр Сталинай хүндэдэлдэ өөһэд өөһэдыгөө хэлэн дээрэ юрөөл табижа байһан француузуудай, англичанинууд, бельгиецууд, испанецуудые харуулһан кадрнууд илангаяа ехэ анхарал татана. Фашистска богоолшолгоһоо сүлөөлэгдэһэн францууые хүнүүд халуунаар амаршалаа. Дайлан абтаһан эб найрамдалые хамгаалхыень дэлхэйн бүхы простой хүнүүдые уряалһан нүхэр Сталинай үгэнүүдэй соностоходо, альгаташалга шэнээр нэрьебэ.

Хархис этэгээдүүдэй һунгуулиин мэхэ гоходо францусска арад зэбүүрхэнэ

ПАРИЖ, июлиин 3. (ТАСС). Национальна суглаанда һунгаһан һунгалтануудай үедэ францусска харxис партинуудай хэһэн мэхэ гохын аашанууд тушаа Эро департаментын хүн зон зэбүүрхэн дурагүйтэнэ, һунгалтануудай һүүлээр Национальна суглаанда һууринуудые буруугаар хубааһан ябадалые шүүмжэлнэ. Энэ департаментда эсэргүүсэлгын республиканска ба антифашистска союзай список францусска коммунистическэ партияар табигдаһан байгаа. Тус список 70 мянган голос суглуулһан болобошье, депутатска нэгэшье һуури абаагүй, тиихэдэ оройдоо 39 мянган голос абаһан Жюль Мокын список энэ департаментда депутатска 3 һуури абаһан байна.

Хархис этэгээдүүдэй һунгуулиин мэхэ гоходо эсэргүү протестын митингнүүд департаментын элдэб городуудта болоҗо байна.

Харюусалгата редактор
Б. А. ОЧИРОВ.

Мүнөөдэр Улан-Үдэдэ

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Хүхюу үхибүүд» (12, 14 часуудһаа), «Булад солдат» (16, 18, 20, 22 часуудһаа).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Холын тамаралга» (11, 13 часуудһаа). «Спортивно нэрэ хүндэ» (17, 19, 21 часуудһаа).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта —4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем — 6-84. Для междугородных переговоров — 18.

Н—03631. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000